Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 57 | Łódź, Niedziela, 8 marca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י״ט אדר תרצ״א | № 57

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נור פון דער פירמע
„VIENPOL"
FABRYKA GIĘTYCH MEBLI
„VIENPOL"
Zawadzka 5, tel. 191-20

פערלאנגט ווינער מעבעל
גאראנטירט מיט איהר שטארקייט און דויערהאפטיקייט
צו בעקומען אין אלע מעבעל-געשעפטען
פאבריקס-לאגער אויף: זאוואדזקא 5

בעקאנטמאכונג.
דער ניי-ערעפענטער „קאפע-צענטראל"
זאוואדזקא 14
מאכט דערמיט בעקאנט, אז עס ווערען ארויסגעגעבען מילכיגע פרישטיק און אווענט-ברויט פון 4 גענג פון 80 גראשען
ווי אויך כשר'ע געשמאקהאפטע מיטאגען פון 1.50
אויף פערלאנג ווערט אויך אהיים געשיקט מיטאגען. עס ווערען אנגענומען בעשטעלונגען אויף בעלער און באנקעטען. אלס צו מעסיגע פרייזען.
„Café Central"
זאוואדזקא 14, טעל. 192-69. אינה.: פ. לעסלאו

מצה-רייבעכץ
ווֹלאצלאווקער
גרויקען, העל און שעהן מיט א הכשר פון ראבינאט בילינ, פאר הורטאוויקעס — אנ'אויסנאהם-פרייזן בעקומט מען נאר אין דעם הורטאווגע שפייז-געשעפט ביי דער פירמע
ה. פיאטרקאווסקי, אלעקסאנדריסקא 12
אין הויף, טעלעפאן 220-92.

רוזשא סוסעק
יהושיע צעפראוו
צו אייער תנאים
ווינשען מיר אייך די הייסטעטע ברכות
שמואל גאלדשטיין, יוסף שיפער

ברוך הבא!
די ליטווישע מצות
זענען שוין דא!
די שענסטע און דינסטע ליטווישע מצות פון לוקסוסאווע מעהל גאראנטירט נעטא וואס צו בילינע פרייזען שוין צו בעקומען
לאגער: קאשטשעלנא 6/8
מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען צו ה'
ה. שיינמאן פאמארסקא 44
טעל. 124-18
1642

כתר תורה
היינט, זונטאג, פרשת ויק״פ, 6 אווענד קומט פאר א גראנדיעזער
חנוך-הספר-תורה-פייערונג
פון קינסקער רב'ין שליטא, לאדז, קאמיענא 18
אין ביינעם קאנצערט-זאל, פיראמאוויטשא 3 (אלגינסקא)
עס נעהמט אנטייל דער בעוואוסטער לאוויטשער חזן מיט אנ'ערשט' קלאסיג איינשטודירט כאר. ערשטקלאסיגער ארקעסטער. אלע יודען ווערען געבעטען צו קומען אנטייל נעהמען אין דער דאזיגער ספר תורה-פייערונג.
בעמערקונג: דאס נייען פון דער ספר תורה קומט פאר זונטאג פון 4 א זייגער נאכמיטאג אן.
1572

Dr. med. J. M. BARCINSKI
רענטגען-אינסטיטוט
הייל-בעהאנדלונג פון בייזע געשווילעכצען (ראק) רענטגען- און פאטאגראפיעס-דורכלייכטונגען אויפ'ערט און אין די וואוינונגען פון די קראנקע.
אויפנאהמע שעה'ן פון 5-8 אווענד.
11. ליסטאפאד 20, טעל. 214-50

א געבעידע
וואס בעשטעהט פון פארטער 3 שטאק, 4 גרויסע זעלער 8x32 אויף מער שידענע צוועקען, טיילווייז אדער אינגאנצען זעהר ביליג צו פערמיטען. אויך 7 גרויסע גאזשען אויף סאמאכאדען, עווענטועל אויף אנדערע צוועקען, זעהר ביליג צו פערמיטען.
צו ערפאהרען ביי קופערמינץ, סקווערנאווא 20, טעל. 148-18.

פאלקס-אוניווערזיטעט
ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע
היינט, זונטאג, 8.3, אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4)
פארלעזונג
א.ד.ט. „ענגלאנד און די ענגלישע פאליסיק"
III: אינדיען (דאס לאנד און זיינע איינוואוינער, זייער לעבען און זייערע זיטען); גאנדי און די אינדיש נאציאנ. בעוועגונג; ענגלאנד און אינדיען.
פרעלעגענט: רעד. י. אויגער.
אנהויב 8.30 אווענד. 1650

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינדין
פרל' חנה זילבערבערג
מיט הערן רובין שפירע
גראטולירען און ווינשען עווינעס גליק
י. ראזענבלום און פרוי

בעקאנטמאכונג.
איך האב בעקומען די עלעגאנטסטע פריהלינגס- און זומער-מאדעלען פון ערשטקלאסיגע פאריזער הייזער.
ס'ווערען אנגענומען בעשטעלונגען אויף קאסטיומען, פאלטענס אז״וו
איך עמפעהל מיך דער געעהרטער קונדשאפט
ערשטקלאסיגער דיפלאמירטער מייסטער פון דאמען-אקרישטע
M. DRABINOWSKI, ZAWADZKA 21

Dr. med. RACHELA LEWI
Żeromskiego 24, tel. 142-72
ספעצ. קינדער-קראנקהייטען.

א הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער ליבען ברודער
גדליהו וועלניארש און פאמיליע
צו דער האכצייט פון זייער ליבען זוהן משה
מיט פריילין רחל אלטמאן
איהר זאלט דערלעבען פון זיי פיל נחת און פרייד.
יוסף וועלניארש און פאמיליע

פעלא פוטערשניט
שמואל ווייץ
צו אייערע תנאים — ווינשען מיר אייך די הייסטעטע ברכות
שמואל גאלדשטיין,
יוסף שיפער. 1637

בעקאנטמאכונג.
דערמיט דערקלערען מיר, אז מיר האבען מיט דעם הער
מנחם קירשבוים
קיין שום געשעפטען נישט. מיר ערלויבען איהם נישט צו אינטערווענירען אין אונזער נאמען, און מיר ווארענען אונזערע מיטגלידער זיך צו ה' קירשבוים'ן נישט צו ווענדען.
מיט אכטונג
די פערוואלטונג פון דער אלטגארדעראבע-סעקציע
פאדזשעטשנא 4. 1632

אונזער אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער
פאמיליע מעכאניק,
צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען פאטער
הערש וואלף נ. ע.
זייט געטריסט!
א. קויפמאן און פרוי.

JASNIEJ SŁOŃCA

עכט נור אין ארגינעלע שאכטעל
בעמערקונג! זאפראווע אויף דער וואג ארבייטען מיר נישט.
ווארפט זאלכע אב
אלס פאלשע סחורה

מאשין-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערניע
נ. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38
:-: טעל 143-82 :-:

אפאזיציע-פארטייען בעטייליגן זיך נישט

אין דער דיסקוסיע וועגן דעם ביודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום

דעקלאראציע פון דער אפאזיציע אין סענאט

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט נאָכמיטאָג זענען אין סענאַט בעטראַכט געוואָרען נאָך עטליכע ביודזשעטען פון פערשידענע מיניסטעריומס.

דאָס ערומרעדען דעם ביודזשעט פון אַרבייטס-מיניסטעריום האָט געדויערט זעהר קורץ.

בעת׳ן בעהאַנדלען דעם ביודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום איז ערויסגעטרעטען מיט אַ רעדע דער אינערן-מיניסטער גען. סקלאַדקאָווסקי, וועלכער האָט צ. א. זיך ספעציעל אָפּגעשטעלט אויף דער רעדע פון אַ פוילישען סענאַטאָר, וואָס האָט זיך אין זיין רעדע גערויצעלט אויפ׳ן חשבון פון די מיליאָנען פּאָסטקאַרטלעך, וועלכע ווערען אַ-ויס געשיקט צום נאָמענס-טאָג פונ׳ם מאַרשאַל פּילסודסקי.

מיג. סקלאַדקאָווסקי האָט געזאָגט:

— „ווען איהר קריטיקירט די רעגירונג, שווייגען מיר, און מיר ווילען זיך פון דער קריטיק לערנען, אָבער איהר זאָלט נישט קריטיקירען דעם זשעני פון פוילען, וועלכער הערשט איבער אונז און וועלכער האָט אונז אַריבערגעפיהרט מעבדות לחירות״!

דערנאָך איז בעטראַכט געוואָרען דער ביודזשעט פון אַגראַר-מיניסטעריום.

סיי פון די רעדעס פון די סענאַטאָרען, סיי פון דעם אַגראַר-מיניסטערס רעדע איז קלאָהר געוואָרען. אַז די לאַגע פון פוילישען ערד-בעזיץ איז ביים איצטיגען מ מענט ממש אַ קאַטאַסטראָפאַלע. עס זענען דערביי ארומגערעדט געוואָרען בפרוטיות די פערשידענע אופנים און מיטלען, ווי אַזוי צו ראַטעווען זיך פון דעם שווערען מצמר.

דערנאָך איז מען דערגאַנגען צו דער בעטראַכטונג פון ביודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום

ביי דער געלעגענהייט איז כדאי צו בעמערקען, אַז דער יוסטיץ מיניסטער איז צו דער סענאַט זיצונג נישט געקומען.

דער פ.פ.ס.׳ישער סענאַטאָר קאָפּטשינסקי האָט ארויסגעלייענט אַ דעקלאַראַציע פון דער אָפּאָזיציע (פ.פ.ס., פּויערים-פּאַרטיי און נ.פ.ר.)

אין דער דאָזיגער דעקלאַראַציע איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען בעטייליגען זיך נישט אין דער דיסקוסיע וועגען דעם יוסטיץ בודזשעט, ווייל אין דער שפּיץ פון דער פּוילישער יוסטיץ שטעהט דער בריסקער-פּראָקוראָר מיכאַלאָווסקי.

אין דער דאָזיגער דעקלאַראַציע ווערט אויך גערעדט וועגען די געשעהענישען אין בריסק, וועלכע מ׳רופט אָן „אינזער נאַציאָנאַלע שאַנדע״, און ס׳ווערט אויך דערמאָהנט די מעשה בידגאָשטש ס׳הייסט וועגען דעם פּראָצעס, וואָס איז מחמת זיכערקייט, אריבערגעטראָגען געוואָרען פון בידגאָשטש קיין טאָרן.

נאָך דעם, ווי סענ. קאָפּטשינסקי האָט געענדיגט לייענען די דעקלאַראַציע, האָט זיך דער סענאַט מאַרשאַלעק צו איהם געווענדעט מיט פאָלגענדע ווערטער:

— „איה־ האָט אין אייער דעקלאַראַציע דערמאָנט דאָס וואָרט „שאַנדע“... אַזאַ אויסדרוק איז נישט דערלאָזבאַר אין אַזאַ הויכען הויז ווי דער סענאַט!“

עס זענען געהאַלטען געוואָרען נאָך עטליכע רעדעס, און די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען.

דאס אפעלאציע-געריכט בעפרייט דעם פערמשפט׳ען געוו. דעפוטאט קוואפינסקי

וואַרשאַ 7 (טעלעפאָניש). פרייטאָג האָט זיך אָנגעהויבען און נעכטען האָט זיך פערענדיגט דער פּראָצעס פון געוו. דעפּ. קוואַפּינסקי אין אַפּעלאַציע-געריכט.

כידוע, איז קוואַפּינסקי לויט׳ן אורטייל פון סאָסנאָווצער קרייז-געריכט געווען פערמשפט אויף אַ יאָהר פעסטונג פאַר האַלטען אין אָלקושער „ארבייטער-הויז“ אַנ׳אַנטי-מלוכה׳שע רעדע.

נאָך דער רעדע פון קוואַפּינסקי׳ן גופא, וועלכער לייקענט, אַז ער זאָל האָבען געהאַלטען אַ רעדע, וואָס איז עובר אויף די תנאים פון דער קאָנסטיטוציע, און נאָך די רעדעס פון פּראָקוראָר און דער פערטיידיגונג — האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט איינשטימיג בעפרייט דעם פערמשפּט׳ען קוואַפּינסקי׳ן.

ערד-ציטערניש אין סערביען

בעלגראַד, 7 (ספּ. טעל.) אין דרום-סערביען איז היינט ביינאַכט פאָרגעקומען אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש, וואָס האָט אָנגעמאַכט גרויסע חורבנות אין די געגענדען פון וועלעס, קרומניץ, גיעוועליי. אַ סך הייזער זענען איינגעפאַלען, און די בעפעלקערונג האָט אין אַ פּאַנישער שרעק פערלאָזט די שטעט און לויפט אונטערן פרייען הימל.

די באַה ליניעס זענען אין אַ סך ערטער צושעדיגט געוואָרען, און די טעלעגראַף-און טעלעפאָן-פערבינדונגען זענען איבערגעריסען.

די ערד האָט זיך בסך הכל אויפגעטרייסעלט דריי מאָל.

די בעפעלקערונג איז אין איין אימה, אַז די אויפטרייסלונגען זאָלען זיך נישט איבער׳חזר׳ן.

די צאָהל קרבנות איז נישט בעקאַנט, מחמת די טעלעפאָן און טעלעגראַף-קאָמוניקאַציע איז קאַליע-געוואָרען.

מורא׳דיגע שטורם-ווינטעז

אין קאנאל לאמאנש און גיבראלטער. — פערפלייצונגען אין פאריז

לאָנדאָן, 7. (ספּ. טעל.) פון נעכטען אין אָווענד בושעוועט אין ענגלישען קאַנאַל אַ געוואַלדיגער שטורעם-ווינד, וואָס האָט אָנגעמאַכט אַ סך חורבנות אין פערשידענע ערטער.

די שיפען אין קאַנאַל איילען זיך אַלע אין די פּאָרטען.

אַ מוראַדיגער שטורעם-ווינד האָט זיך אַדורכגעטראָגען איבער׳ן גיבראַלטאַר. די שיפען ריהרען זיך נישט פון אָרט.

די פּראַכטיגע יאַכטע פון דעם גרויסען אַמעריקאַ בער מיליאַרדער פּיערפּאָנט מאָרגאַן, וואָס שווימט קיין פּאַלעסטינע, שטעהט אַ געשעדיגטע אין פּאָרט און די ענגלישע פּאַנצער-שיף „צענטאַור“ איז בעשעדיגט.

פּאַריז, 7. (אַטע) דאָס וואַסער אין דער סעקוואַנע האַלט אין איין שטייגען. די סכנה פון אַ פערפלייצונג איז גאָר נאָהענט. אין דעם נידעריגען טייל פון פּאַריז זענען אָפּגעליידיגט אַ סך הייזער.

דער פראצעס פון די מענשעוויקעס

די פליגלען פון טויט איבער די קעפ פון די בעשולדיגטע

ריגע, 7. (טו). אין דעם מאָסקווער פּראָצעס קעגען די מענשעוויקעס האָט דער פּראָקוראָר קרילענקאָ אין רעזולטאַט פון זיין 6-שעהדיגער בעשולדיגונגס-רעדע געפאָדערט טויט-שטראָף דורך שיסען פאַר פינף אָנגעקלאָגטע, געגען 4 — לעבענסלענגליכע טורמע און געגען די איבעריגע פינף פערשידענע טערמינען תפיסה.

אין דער בעגרינדונג פון זיין בעשולדיגונגס-רעדע, האָט קרילענקאָ צווישען אַנדערען, ערקלערט, אַז אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זיצען אינ׳דער׳אמת׳ן דער גאַנצער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל, וואָס ווערט נישט מיד צו אונטערשטרייכען זיין סאָציאַליזם. די גאַנצע לאַסט און פעראַנטוואָרטליכקייט פאַלט אויפ׳ן צווייטען אינטערנאַציאָנאַל.

ריגע, (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז סטאַלין זאָל האָבען דערקלערט אויף אַ געוויסער אַרבייטער-פערזאַמלונג אין דער מאָסקווער פאַבריק „אַמאָ“ דאָס די מענשעוויקעס ווילען נישט איבעררייסען זייער קאָנטאַקט מיט דער בורזשואַזיע; דעריבער זענען זיי שונאים פון דער סאָוויעטישער רעגירונג און אַלס אַזעלכע פערדינען זיי זיך אויף דער ערגסטער שטראָף, ד.ה. אויף טויט-שטראָף.

ריגע, 7. (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע קומט אָן אַ ידיעה, אַז דער הויפּט-בעשולדיגטער אין איצטיגען פּראָצעס בראַנשטיין, טרעט איצט נישט אויף, אין געריכט, ווייל מיט אַ צייט צוריק האָבען איהם געבאַפט די טשעקיסטען און דערשאָסען.

צאהלען פאר דאקטוירים און רפואות

וועלען מוזען די פערזיכערטע איז די קראנקען-קאסעס

וואַרשאַ, 7. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין די נאָהענטסטע טעג וועט אין סיים אַריינגעטראָגען ווערען אַ רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען-נאָוועליזירען דאָס געזעץ פון די קראַנקען-קאַסעס.

דער דאָזיגער פּראָיעקט זעהט פאָר די איינפיהרונג פון צוזאַנגס-אָפּצאָהלען פאַר׳ן בענוצען זיך מיט מעדיציניש עצות און פאַר׳ן אַרויסגעבען רפואות.

די פרייזען פאַר מעדיצינען וועלען פעסטגעשטעלט ווערען בעזונדער פאַר פערשידענע קרייזען דורך די קרייז-פערבאַנדען פון די קראַנקען-קאַסעס.

דער מאַקסימאַלער אָפּצאָהל וועט אָבער נישט איבערשטייגען 50 גראָשען.

פאַר דאָקטוירים-וויזיטען וועט דער פּרייז זיין אַנ׳עטוואָס העכערער.

חוץ מזה וועלען זיין פערפליכטעט די אָפּצאָהלען פאַר רענטגען-בעשטראַהלונגען, וואַנעס, צייהן-היילונג וכדומה.

מען וועט אָבער נישט דאַרפען צו צאָהלען פאַר ריכטיגע פּאָרפאַלען, קימפּעט׳ן, אָפּעראַציעס, שפּיטאָל-היילונג א. ד. גל. די היילונג ביי אַזעלכע פאַלען וועט זיין אַ בחנמדיגע.

דאָס איינפיהרען די אָפּצאָהלונגען דאַרף בעפרייען די קראַנקען-קאַסעס פון די מאַסען-אויפגעלויפען מיט פערשידענע קלייניגקייטען און פון סימולאַנטען, וועלכע האַנדלען מיט די בחנם-בעקומענע רפואות אויפ׳ן פרייען מאַרק, ווי עס איז שוין גישם איין מאָל געשעהן אין דער פּראַקטיק.

די צוואַנג-אָפּצאָהלען זאָלען שוין זיין פערפליכטענד פון 1 אַפּריל ה. י. און פון דעם טערמין אָן זאָל זיך פערענדיגען די פּריווילעגיע פון די קר. קאַסעס צו היילען איהרע מיטגלידער אין די שטאַטישע שפּיטאָלען פאַר אַ האַלבען פּרייז.

הכלל, עס איז קלאָר, אַז מיט דער דאָזיגער רעפאָרם, וועט ביי דעם איצטיגען קריזיס, דער פערזיכערטער שטאַרק בע׳עוולהט ווערען, ובפרט ווען ס׳איז אַ גרויסער ספק, צי די געוועהנליכע קראַנקען-קאַסע פערזיכערונגס-סכומים וועלען רעדוצירט ווערען.

צוזאמענפאהר פון די סאוויעטישע ראטען

מאָסקווע, 7. (ספּ׳ טעל.) היינט 6 נ.מ. הויבט זיך אָן אין מאָסקווע דער 6-טער צוזאַמענפאָהר פון די סאָוויעטישע ראַטען.

דער צוזאַמענפאָהר דאַרף טיילוויז פאָרקומען אין גרויסען טעאַטער, טיילוויז — אין קרעמל.

דער טעאַטער-בנין איז שוין פון לאַנג אַרומגערינגעלט דורך אַ קאָרדאָן פון מיליץ און ג.פ.או.-מיליטער.

אויפ׳ן סדר-היום ווערט פאָראויסגעזעהען אַנ׳עקספּאָזע פון פאָרזיצער פון צ.ק. מאָלאָטאָוו, און בעריכטען פון קאַלינין, אָרדזשאָניקידזע, וואָראָשילאָוו, יאַקאָוולעוו א. אַנד.

אויפשטאנד פון קאזאקען איז צפון-קאווקאז

ריגע, (7. (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע איז מען מודיע, אַז אי צפון קאָווקאַז זענען אויסגעבראָכען בלוטיגע אונרוהען צווישען די דאָרטיגע קאָזאַקען, אַ המון קאָזאַקען איז בעפאַלען אַנ׳אַרבייטער ברידגאַדע, וואָס איז אַראָפּגעקומען כדי דורכצופיהרען די קאָלעקטיוויזאַציע פון דער לאַנדווירטשאַפט אין דעם געביט. 16 אַרבייטער זאָלען דערביי האָבען פערלוירען דאָס לעבען. פון ראָסטאָוו האָט מען אַרויסגעשיקט מיליטער אויף צו דערשטיקען דעם אויפשטאַנד. אָבער דער קאַמף איז זעהר אַ שווערער ווייל די אויפשטענדיגע בעהאַלטען זיך אויס אין די ברייטע סטעפען פון קובאַנער געגענד.

בעפרייט יודענהעצער

בוקאַרעשט, 7. (יט״א טעלעגראַפיש). עס איז פערעפענטליכט געוואָרען דער אורטייל איב׳ם פּראָצעס געגען די פיהרער פון דער יודען-העצערישער „אייזערנער גוואַרדיע“.

אַלע אָנגעקלאָגטע זענען בעפרייט געוואָרען. צווישען דער יודישער בעפעלקערונג הערשט צער ליב דעם אַנ׳אויפרעגונג.

נאך נישט בעשלאסען די נייע איינוואנדערונגס-בעגרענצונג קיין אמעריקא

ניו-יאָרק. 7. (יט״א טעלעגראַפיש). די סעסיע פון אַמעריקאַנער סענאַט האָט זיך געשלאָסען און עס איז נישט אָנגענומען געוואָרען דער געזעץ פּראָיעקט וועגען דער נייער איינוואַנדערונגס-בעגרענצונגען.

ענגלישע טעקסטיל-אינדוסטרי

ערוואַרט זעהר פיל פון אויסגלייך מיט אינדיען

לאָנדאָן, 87. (ספּ. טעל.) די ענגלישע פּרעסע האַלט אין איין קאָמענטירען דעם וויכטיגען פּאַקט, וואָס עס איז געקומען צו אַנ׳אויסגלייך, מיט די נאַציאָנאַליסטען אין אינדיען. עס ווערט אָנגעוויזען, אַז ד ילאַגע פון דעם אינדישען וויצעקעניג ווערט איצט בעדייטענד פערלייכטערט. דאַן ווייזען אָן די בלעטער, אַז פאַר דער ענגלישער אינדוסטרי עפענען זיך נייע פּערספּעקטיוון צוליב דעם, וואָס עס וועט אויפהערען דער באָיקאָט פון די ענגלישע סחורות אין אינדיען. בעזונדערס פיל ערוואַרט פון דער נייער לאַגע די ענגלישע טעקסטיל אינדוסטריע וועלכע איז שטאַרק אָנגעאַנשירט אין דעם האַנדעל מיט אינדיען.

בעראטונגען וועגען מאקדאנאלדס בריף צום פראפ. וויצמאן

לאָנדאָן, 7 (יט״א טעלעגראַפיש) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, אַז פון 16 ביז׳ן 18 פעברואַר זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען, צוזאַמען מיט דער פּאָליטישער קאָמיסיע, וועגען מאַקדאָנאַלדס בריף צום פּראָפ. וויצמאַן.

אין עטליכע וואָכען אַרום וועלען זיך די זעלבע בעראַטונגען בענייען.

א גרויסער דאמפער געהט אונטער

דורך ראדיא רופט ער הילף פאר זיך

האַליפאַקס, 7 (ספּ טעל.) די פּאַסאַזשירען און גאַנצע מאַנשאַפט פון דעם גרויסען דאַמפער „ראָזאַלינדאַ“ געפינען זיך אין אַ גרויסער געפאַהר.

די שיף געפינט זיך אין צענטרום פון אַ גרויסען שטורם-ווינט, און די לאַגע איהרע איז זעהר אַ שווערע. די הויפּט-סכנה איז די, וואָס די רודערס זענען צושמעטערט. אין דער דאַמפער געפינט זיך אין רשות פון די צוביסזוועטע כוואַליעס.

דורך ראַדיאָ רופט די שיף הילף.

דער דאַמפער „ניו פאַנדלענד“ איילט צו דער אונטערגעהענדער שיף, אָבער ס׳איז דאָ אַ ספק, צי ער וועט קומען מיט זיין הילף צו דער צייט.

קריג - דאס איז זעלבסטמארד

גרויסע דעבאטע אין סענאט וועגען מלחמה און שלום, וועגען דער שפאנונג אין אייראפע און וועגען דער סאוויעטישער פאליטיק

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סענאט האט זיך אנטוויקעלט א גרויסע דעבאטע וועגען דער אויסערן-פאליטיק און וועגען דער זיכערקייט אין אייראפא. צוערשט האט גענומען א ווארט דער דייטשער סענאטאר פאנט, וועלכער האט פראטעסטירט געגען דעם פארוואורף וואס ווערט געמאכט די דייטשען, אז זייערע רעדעס זענען אויסגערעכנט פאר בערלין. א גרויסע רעדע האט געהאלטן דער ענדעקישער סענאטאר קאזשיצקי וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער געפאהר פאר פוילען מצד דייטשלאנד. ער האט אויך בעריהרט די פראגע וועגען סאוויעט-רוסלאנד און באלשעוויזם-

אלע סמנים זאגען עדות, האט אויסגעפיהרט דער רעדנער, אז אין ווירטשאפטליכער הינזיכט געהט רוסלאנד מיט גרויסע שריט פאראויס. לויט יעדער וואהרשיינליכקייט וועט די "פיאטילעטקע" אין רוסלאנד זיך איינגעבען, און א פאר יאהר ארום וועט רוסלאנד נישט נאר קאנען בעפרידיגען דעם אינערליכען געברויך, נאר וועט אויך קאנען ארויספיהרען פיל ארטיקלען קיין אויסלאנד, און די ווירטשאפטליכע ספערען אין אלע לענדער ווארטען טאקע מיט שרעק אויף דער דאזיגער צייט. ס'איז מעגליך, אז עס וועט געבוירען ווערען א פלאן צו דערשטיקען רוסלאנד מיליטעריש, און מען וועט דערצו וועלען בענוצען פוילען. דער רעדנער האלט, אז דאס וואלט פאר פוילען געווען אויסערגעוועהנליך געפעהרליך און וואלט געקאנט ברענגען צו א קאטאסטראפע.

דאן האט גערעדט דער סענאטאר לעווענהערץ פון דער סאנאציע, ער האלט, אז ס'איז איבריג צו געבען פוילען עצות, נישט צו פיהרען קיין מלחמה, געגען רוסלאנד, ווייל אין פוילען פערשטעהט מען אויסגעצייכענט, אז אזא קריג בעדייט זעלבסטמארד פאר דער מלוכה.

סענ. מאך פון פויערים-קלוב האלט אז די סיטואציע אין אייראפא איז איצט מעהר געשפאנט ווי פאר דעם אויסברוך פון קריג אין יאהר 1914, די דאזיגע שפאנונג מוז פריהער אדער שפעטער אויס געלאדענט ווערען. עס איז קיין ספק נישט, אז אין דעם קריג וועט שטעהן די פראגע וועגען דער גאנצקייט פון פוילען, מען מוז זיך אלזא צוגרייטען צו דער פערטיידיגונג, דאס קאן אבער געשעהן ביי א דעמאקראטישער ארדנונג אין לאנד. דער רעדנער איז זעהר פעסימיסטיש געשטימט בנוגע די אינערליכע פערהעלטנישען אין פוילען. וואס וואס ווערט איצט געפיהרט דורך דער סאנאציע-לאגער.

דער פראצעס פון „צענטראלעוו" זאל פארקומען גאר אינגיכען

קראקע, 7. (טעלעפאניש). דער אויספארשונגס - ריכטער פאר בעזונדערס וויכטיגע ענינים האט בעזוכט טארנאוו, וואו ער האט אויסגעהערט א גאנצע רייהע עדות וועגען דעם „צענטראלעוו"-צוזאמענפאהר, וואס איז פארגעקומען אין קראקע דעם פאריגען זומער.

דערנאך איז דער ריכטער צוריקגעקומען קיין קראקע, וואו ער האט פערהערט נאך עדות פונ'ם צוזאמענפאהר, און — איבערגעשיקט א גאנצע רייע מאטעריאלען און דאקומענטען קיין ווארשא.

*

דער פראצעס פון „צענטראלעוו", וועלכען מען האט געהאלטען פאר ליקווידירט וועט משמעות פארקומען גאר אינגיכען.

אויפרעגענדער ארטיקעל

פון א ענגלישען דימיסיאנירטען קאפיטאן וועגן מארש. פילסודסקי

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין א דייטשער צייטונג איז נעכטען געווען אפגעדרוקט אן ארטיקעל פון א דימיסיאנירטען ענגלישען מיליטער-קאפיטאן, וועלכער בעהאלט די פערזאן פון מארשאל פילסודסקי.

ער ווארפט אין זיין ארטיקעל פאר דעם מארשאל אז ער האט א סך מאל געטויט זיין אריענטאציע, און אין פערשידענע צייטען זיך געשטיצט אויף פערשידענע מלוכות: אזוי -- שרייבט ער — האט זיך פילסודסקי פאר דער מלחמה סומך געווען אויף די גערמאנישע פעלקער, שפעטער — אויף דער קאאליציע, און איצט שטיצט ער זיך אויף פראנקרייך, מיט וועלכער ער האט בדעה צוזאמען אומצוברענגען דייטשלאנד. דער ענגלישער אפיצירען-קארפוס וועט אבער דערצו נישט דערלאזען.

דער דאזיגער ארטיקעל האט ארויסגערופען א שטארקען שטורעם אין די פאליטישע קרייזען, און מ'רעכענט, אז די רעגירונג וועט אויף איהם געהעריג רעאגירען.

—III—

מארשאל פילסודסקי איז בקו הבריאה

א געשפרעך מיט דער פרוי פון מארש. פילסודסקי

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די אגענטור „איסקרא" האט נעכטען איבערגעשיקט אין דער פרעסע א געשפרעך מיט מאדאם פילסודסקא.

דער געשפרעך איז מכוח דעם געזונד-צושטאנד פון מארשאל פילסודסקי, אין צוזאמענהאנג מיט די פערשידענע קלאנגען, וואס די אויסלענדישע פרעסע פערשפרייט, אז דער מארשאל זאל כלומרשט זיין געפעהרליך קראנק.

די פרוי פון מארשאל לייקענט אין די דאזיגע אלע קלאנגען און פערזיכערט אז ער איז געזונט און מונטער.

דעם לעצטען בריף פון איהם האט זי בעקומען מיטוואך, און ער שרייבט אין איהם, אז ער פיהלט זיך גאנץ גוט. ער פיהלט זיך אפילו יונגער מיט עטליכע יאהר. הגם דאס וועטער אין מאדעירא איז איצט נישט אזוי געהויבען, ווייל די ארווענדען זענען קיהלער, און אין די הענד שפירט ער א רעומאטישען וועהטאג.

אויפרוף פון ענגלישע רבנים און כלל-טוער

וועגען פסח-הילפס-אקציע פאר די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד

לאנדאן, (יט"א) דער רב-הכולל פון ענגלאנד הרב י. ל. הערץ האט פערעפענטליכט אן אויפרוף צום ענגלישען יודענטום צו קומען צו הילף די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד אויף פסח און בעזארגען זיי מיט מצות. דער רב-הכולל פאדערט אויף אויסצונוצען די מעגליכקייט צו שיקען די ערלויבטע פינף-קילא מעהל-פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד צום אויפרוף פון הרב הכולל הערץ איז בייגעלעגט אן אנדער אויפרוף וועגען דעם זעלבען ענין, וואס איז אונטערגעשריבען דורך פיל רבנים און בעקאנטע יודישע פערזענליכקייטען ווי הרב חיים עוזר גראדזענסקי, דער „חפץ חיים", דער לובאוויטשער רבי, הרב מאיר הילדעסהיימער, פארזיצער פון דייטשען רבנים-פערבאנד הרב דר. בעק, פרעזידענט פון פערבאנד פון די יודישע קהלות אין פרייסען דר. אלפרעד קלעע, פרעזידענט פון „אגודת ישראל" דר. יעקב ראזענהיים, ג. רב הכולל אין דענעמארק פראפ. סימאנסען, הרב הכולל פון פראנקרייך הרב ישראל לעווי, באראן אלפרעד גינצבורג, אדוואקאט סליאזבערג, א. אנד. נישט קוקענדיג אויף דעם שווערען קריזיס פון אלע אייראפעאישע לענדער — ווערט געזאגט אין דעם אופרוף — האלטען מיר פאר אונזער הייליגען פליכט צו קומען צו הילף די ליידענדע ברידער אין רוסלאנד.

„הסתדרות" וועגען א פארלאמענט אין א"י

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש) הסתדרות האט פערעפענטליכט אן ערקלערונג, אז זי איז געגען א לעגיסלאטיווען ראט אין דעם זין ווי עס איז אנגעוויזען אין ווייס-בוך, זי איז אבער פאר א פארלאמענטארישער קערפערשאפט אין וועלכען עס זאלען זיין פערטרעטען, א דריטעל יודען, א דריטעל אראבער און א דריטעל רעגירונגס-בעאמטע.

אין דייטשלאנד מאכט זיך ווינטער...

בערלין, 7 (אטע) אין שווארצוואלד זענען ארויסגעפאלען געדיכטע שנייען. די הויך פונ'ם שניי דערגרייכט ביז 2,70 סענטימעטער. די טעמפעראטור איז עטליכע גראד נידריגער פון זערא.

דער ראד-פערקעהר איז אפגעשטעלט.

שוין א סך יאהרען, ווי אזעלכע שטארקע שנייען זענען נישט פערנאטירט געווארען.

א נייער פליה איבער'ן ים

דאס איז דער ערשטער אין דעם יאהר

וויען, 7 (ספ. טעל.) אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג דארף זיך אנהויבען א נייער פליה-פרוב איבער'ן אקעאן (דער ערשטער אין דעם יאהר.)

עס האנדעלט זיך אין דעם פאל וועגען דעם פליה פון א הידראפלאן, וואס געהער צום פירשט יאן גה קא, א פעטער פון דעם איצטיגען רומענישען קעניג קאראל.

דער פליה וועט געמאכט ווערען פון לאס-אנדזשעלאס דורך ניו-פאנדלענד, אטלאנטיק און ענגלאנד ביז ברעמען, און פון דארט — דורך דייטשלאנד און פוילען — קיין רומעניען.

דער אפאראט ווערט געפיהרט דורך ראושער וויליאמס, וועלכער האט שוין דערגרייכט גרויסע ערפאלגען אלס טראנסאטלאנטישער פליהער.

פאר'ן פליה וועט דער הידראפלאן געהייליגט ווערען און מ'וועט איהם א נאמען געבען „גהיקא".

א פולווער-אויפרייס אין פראנקרייך

קיין קרבנות אין מענשען איז נישטא

פאריז, 7. (ספ. טעל.() נעכטען אין אוונט איז פון אן אומבעוואוסטער סיבה פארגעקומען א מורא'דיגער אויפרייס אין די פולווער-סקלאדען אין שעמילי-סיר-יאן.

דער היזק בעטרעפט העכער10 מיליאן פראנק.

קיין קרבנות אין מענשען איז נישטא, חוץ עטליכע אפגעבריהטע.

„קווא-וואדיס, פוילען ?"...

בריסעל, 7. (ספ. טעל.) זשיל דעסטרע, א בעריהמטער בעלגישער יוריסט און שריפטשטעלער האט אפגעדרוקט אין דער בריסעלער צייטונג „לע סואר" וועגען דעם ענין-בריסק, וואס הויבט זיך אן מיט די ווערטער: „קווא-וואדיס, פאלאן?".. (וואו גייסטו פוילען?)

הכנות צו אן אראבישן קאנגרעס

ירושלים, (יט"א) דער מוזולמענישער פערבאנד אין חיפה האט בעשלאסען פארצושלאגען דער אראבישער עקזעקוטיווע אז זי זאל צונויפרופען אן אלגעמיינעם קאנגרעס מיט'ן צוועק צו בעטראכטען די איצטיגע פאליטישע לאגע פו]דער אראבישער בעפעלקערונג אין א"י. אין חיפה איז שוין פארגעקומען א פארבערייטונגס - קאנפערענץ אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט מוזולמענישע און קריסטליכע נאטאבלען. אויף דער קאנפערענץ זענען ארומגערעדט געווארען א רייה פראגען וואס דארפען לויט'ן פארשלאג בעטראכט ווערען דורך דעם פארשטעהענדען קאנגרעס.

פראפ. משה שאר וועט רעפרעזענטירען דעם ווארשאווער אוניווערזיטעט

אויפ'ן וועלט-קאנגרעס פון אריענטאליסטען אין ליידען

ווארשא, (יט"א) אין דער צווייטער וואך פון סעפטעמבער ה.י. וועט אין ליידען (האלאנד) פארקומען א וועלט-קאנגרעס פון אריענטאליסטען. אלס רעפרעזענטאנט פון ווארשעווער אוניווערזיטעט אויף דעם אריענטאליסטען-קאנגרעס האט דער אוניווערזיטעטס-סענאט בעשלאסען דעלעגירען הרב פראפ. משה שאר.

זעלבסטמארדע ביי יודען אין ווארשא און לאדז

דורכשניטליך איז לאדז 12 זעלבסטמארדע א יאהר

ווילנע, (י.ט.א.) אין די "יווא"-בלעטער (באנד 1 נומער 2. ווילנע, פעברואר) פערעפענטליכט די עקאנאמיש-סטאטיסטישע סעקציע פונ'ם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט ציפערן וועגען זעלבסטמארדען ביי יודען אין ווארשא און לאדז.

אין ווארשע זענען אין 1923 בעגאנגען זעלבסטמארד 24 נישט קריסטען, וואס עס מאכט אויס 12.6 פראצ. פון אלע זעלבסטמערדער. היות די יודישע בעפעלקערונג אין ווארשע בעטרעפט 99 פראצ. פון דער גאנצער נישט-קריסטליכער בעפעלקערונג מעג מען אננעמען, אז די דאזיגע צאהלען האבען א שייכות צו יודען. אין 1924 איז די צאהל נישט-קריסטליכע זעלבסטמערדער געווען 33 (14,9 פראצ.) אין 1925 56 (20,0 פראצ.) 1926 51 (15,9 פראצ.) 1927 — 54 (17,0 פראצ.) 1928 — 50 (17,5 פראצ) די אבסאלוטע צאהל יודישע זעלבסטמערדער האט זיך אין ווארשא פון 1923 ביז 1926 מעהר ווי פערדאפעלט. פון 1925-טען יאהר און ווייטער בלייבט די צאהל כמעט אסאביל, הגם זי איז אביסעל קלענער ווי אין שרעקליכען קריזיס-יאהר 1925. דער פראצענט יודישע זעלבסטמארדען אין ווארשא איז געווען אין 1923 סך הכל 12,6 — כמעט דריי מאל וועניגער ווי דער פראצענט יודען אין ווארשע, ער האט זיך אויפגעהויבען ביז 20,0 אין 1925 און איז צוריק געפאלען 17,5 אין 1928. אויף 100,000 יודען וועט אויסקומען אין 1923 בערך 8 זעלבסטמארדן, אין 1925 — 18 און אין 1928 — 16 זעלבסטמארדען, אין בערלין זענען געווען ביי יודען זעלבסטמארדען אויף 100,000, אין 1925 — 68 כמעט 4 מאל מעהר, ווי ביי די ווארשעווער יודען אין דעמזעלבען יאהר.

אין בודאפעשט זענען געווען ביי יודען אין דעמזעלבען יאהר 48 און אין וויען (1926) 51 זעלבסטמארדען אויף 100,000 יודען. אין ניו-יארק זענען אין 1925 געווען נאר 23 זעלבסטמארדען אויף 100,000 יודען. ווארשעווער יודען גיבען בכן וועניגער זעלבסטמארדען ווי די יודען פון אלע אויסגערעכנטע שטעט.

אין לאדז זענען אין 1923 געווען 10 יודישע זעלבסטמארדען (20,0 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאהל זעלבסטמארדען), 1924 — 9 (18,7 פראצ.), 1925 — 13 (14,9 פראצ.), 1926 — 9 (12,5 פראצ.), 1927 — 20 (17,9 פראצ.), 1928 — 12 (11,4 פראצ). די צאהל זעלבסטמארדען ביי די לאדזער יודען איז נאך קלענער ווי ביי די ווארשאיוער מינימום 9 (1924 און 1926) און מאקסימום 20 אין יאהר 1927. דער דורכשניט פאר די געבראכטע 6 יאהר מאכט אויס 12 זעלבסטמארדען א יאהר אדער בערך 7 זעלבסטמארדען אויף 100,000 יודישע נפשות אין לאדז, בעת אין ווארשע וועט דער דאזיגער דורכשניט אויסמאכען בערך 15 זעלבסטמארדען אויף 100 טויזענד יודישע נפשות.

א סך מעהר פון די אויסגעפיהרטע זעלבסטמארדען זענען די פרובען צו בעגעהען זעלבסטמארד — און די וואס רופען פרייוויליג דעם מלאך המות זענען דאך געוויס שוין האלבע מתים. געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד האבען אין ווארשע: 1925 1236 קריסטען און 154 נישט-קריסטען (12,5 פראצ.) אין 1926 — 1291 קריסטען און 239 נישט-קריסטען (18,3 פראצ.) 1927 — 1299 קריסטען און 134 נישט קריסטען (14,2 פראצ.), 1928 — 1263 קריסטען און 199 נישט קריסטען (15,8 פראצ.) פאר אלע 4 יאהר בעטרעפט דער יודישער דורכשניט 15,2 פראצ. — בערך צוויי מאל וועניגער, ווי דער פראצענט יודען אין דער בעפעלקערונג פון ווארשא.

דאס 7-יעהריגע חזנ'דל
דער בעקאנטער אין לאדז
נחומ'ל
עפשטיין
מיט'ן אנטייל פון בעוואוסטען
שטראסבורגער חזן הראטקע
טרעט אויף מיט א קאנצערט
היינט, זונטאג, ד. 8 טען, 9 אוועטנד
אין פאלקס-טעאטער
זגערזשער 17
ביים קלאוויר: פרל. נ. געלנאר.
בילינע פרייזען.
בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

לאדז.
8 מערץ 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
9 מערץ 1931

די אסימילאציע
א „שיטה" אדער בגידה?

איך לייען זעהר וויכטיג צייטונגען, אין וויל-גע כמעט נאר א יודישע. איינער פון מיינע יוגענד-פריינד האט מיר אויפמערקזאם געמאכט דערויף, דאס איינציגע אסימילאטארען זענען אנגעפאלען אויף מיר אין דער לעצטער צייט אויך אין דער פויל-שער פרעסע. איך ענטפער בכלל נאר מענשען, צו וועלכע איך האב אכטונג... מיט דעם אדער יענעם אסימילאטאר פערזענליך בעשעפטיג איך זיך קיינ-מאל נישט, סיידען איך גיב פערבייגעהענדיג א שפיי — נישט מעהר! איך בעשעפטיג זיך אבער מיט דער אסימילאציע אדער בעסער געזאגט — מיט אלע אסימילאטארען איבאייבעם. ווען אבער דער אדער יענער אסימילאטאר געפינט אין מיינע טיפישע בעשרייבונגען אויך זיין בילד, זאל ער עס פערגונען געזונטערהייט!...

קוקט איהר זיך צו צו דעם סימביאז פון פעל-קער, ווען איין פאלק אונטעריאכט דעם אנדערן, בעמערקט איהר באלד אזא ערשיינונג. היות, ווי דאס לעבען פון דעם אונטעריאכטען פאלק איז דאך א ביטערער, מוז דאך דאס דאזיגע פאלק, אויב עס וויל בעהאלטען זיין פאלקישען פרצוף, בעזיצען מעהר-וויניגער בעדייטענדע מאראלישע כוחות, וועלכע זאלען איהם געבען דעם מאראלישען עקו-וויוואלענט, וואס איז נויטיג, כדי צו קענען אויס-האלטען די רדיפות און גזירות, וואס זענען מיט דעם פערבונדען. די מאראלישע כוחות אבער פון פערשידענע טיילען פון פאלק זענען געוויס נישט קיין גלייכע, דעריבער מערקט איהר באלד, ווי די מאראליש-מינדערווערטיגע טיילען פון פאלק הויבען אן אריבערגעהן צו די פערפאלגער, ארויסהאנ-טעווענדיג זייערע נפשות פון א צרה. דער דאזיגער אקט פון בגידה, ווערט נאך לייכטער, ווען די בעטרעפענדע בוגדים האבען בעקומען א דערציהונג, וועלכע האט זיי פיינדליך געשטימט צו דעם אייגע-נעם און פריינדליך צו דעם פיינדליכען פאלק, די דאזיגע אלע בוגדים זענען, ווי געזאגט, מאראליש-מינדערווערטיגע מענשען, די קליינע צאהל יוצא מן הכלל בעשעפטיגט נאר דעם כלל.

אין דער פסיכאלאגיע פון יעדער בוגד ליגט שטענדיג א געוויסער שטרעבען צו פערשענערען זיין מיאוסע בגידה. דערפון נעהמט זיך די „אידעא-לאגיע", במחילה אדער די כלומרשטע „שיטה", וואס אזעלכע בוגדים בויען אויס ארום זייער בגידה:

„דאס גרויסע פאלק, וואס הערשט אין דער מדינה, איז דאך נאך זיין מערקווירדיגען עבר און זיין גרויסען הווה באמת גרויס! אונזער נישטיג פאלקעלע איז דאך באמת נישט ווערט אז מיר זאלען ליידען צוליב איהם!... מיר זענען דאך בירגער פון איין מלוכה און מיר מוזען שטרעבען די מלוכה צו הויבען אין איטליכען פרט... לאמיר קושען די האנד וואס שטראפט אונז! מיר האבען דאס פערדינט. לאמיר זיך אסימילירען מיט דעם הערשענדען פאלק און מאכען א סוף צו אונזערע צרות!..." און אז. וו. און אז, וו, אזוי זינגען מעהר-וועניגער אלע בוגדים-אסימילאטארען פון אלע צייטען און פון אלע לענדער... פערשטעהט זיך, אז דאס אלץ איז איינגעוויקעלט אין א געוואלדיגער, פוסטער, הויך-מליצה'דיגער און פאלשער פראזעאלאגיע...

פרעגט איהר זיך אבער ביי פאלאקען, למשל, וואס האלטען זיי פון די פאלאקען וואס האבען דא נאך נישט לאנג געזונגען אז „פוילען קען קיינמאל נישט, אלס א זעלבסטשטענדיגע מלוכה, תחית-המתים אויפשטיין" און, אז „דאס פוילישע טייכעל מוז זיך אריינגיסען אין דעם רוסישען ים!...— וועלען זיי אייך זאגען: דאס זענען געווען בוגדים רוסישע אסימילאטארען!...

מען מוז זיך אבער מודה זיין: קיינמאל האב איך נישט געזעהן, דאס די פוילישע בוגדים פאר די רוסישע צייטען — איך האב זיי זיך אנגעזעהען בענוג — זאלען דערגעהן אין זייער כלומרשטער „שיטה" צו אזא חוצפה, צו וועלכער עס זענען דערגאנגען די יודישע אסימילאטארען בוגדים! רעדט נאר מיט זיי, זאגען זיי אייך באלד: „מיר זע-נען דען בוגדים אפנים? מיר האבען דאך אונזער „אידעאלאגיע", אין דער אסימילאציע!..." און רע-דען דערביי אפילו מכוח דעמאקראטיע, „ערע" און ערליכקייט!

קען זיין א גרעסערע חוצפה?

מען האט געכאפט אמאל א גנב ביי דער אר-בייט, איז מען איהם ,ווי דער שטייגער, גראב אנ-געקומען — שרייט דער גנב: „איך בין אפנים א גנב?... איך האב מיר מיין שיטה! דאס איז פון אייער וועגען נישט ערליך; מענשען פון מיין קרייז פיהרען זיך אזוי נישט אויף!.." דער בית-דין אר-בער, פאר ווענען, מען האט דעם גנב געשטעלט, און האט געפסקנט אז גנבה איז קיין שיטה נישט! דעריבער איז אויך די אסימילאציע, אלס א גראבע און א מיאוסע פאלקס-בגידה, אויך קיין „שיטה" נישט: יעדער אסימילאטאר איז א בוגד; יעדער בוגד איז ערלאז.

מיר, יודען אין פוילען און בפרט אויף די קרע-סען, שטעהען אין א שווערען, סכנהדיגען קאמף פאר אונזער נאציאנאלען קיום, פאר אונזער קול-טורא און אונזער פאקטישער גלייכבערעכטיגונג; דעריבער מוזען מיר קודם כל האבען „א ריינעם טיש", קודם כל מוזען יודען מיט שטעקענס פער-טרייבען די בוגדים, וואס סמ'ען די נשמות פון אונ-זערע קינדער אין די שולען און פערקויפען יודען בכל יום ויום אנשטאפענדיג די אייגענע קעשענעס! אייס מחרים, יודען, און פערטרייבט פון זיך די אסימילאטארען!

פון איצטער א פאר ווערטער צו די פוילישע פריציש ע „דעמאקראטען", וואס צאצקען זיך, חבר'ען זיך און „דעמאקראטיזירען" זיך ארום אזוי מיט די יודישע אסימילאטארישע בוגדים, געוויס בענעהמען זיי זיך צו זיי מיט דערוועלביגער פער-אכטונג, וואס מיר; אבער זיי האבען מיט זייער הליף אונטערגראבען אונזער נאציאנאלען קיום, וויל... וויל זיי האבען פיינד דעם נאציאנאליזם. זיי, די פריצישע „דעמאקראטען" האבען „פיינד דעם נאציאנאליזם בתכלית השנאה" און דעריבער שטרע-בען זיי צו אסימילירען אלע פעלקער אין דער פוי-לישער נאציע! מיינע הערען, פריצישע דעמאקרא-טען! פארוואס בענעהמט איהר זיך מיט אזא שנאה אפילו צו דעם זכרון פון די אלע פוילישע בוגדים-אסימילאטאר'ען, וואס האבען בשעתו פער-קויפט און פערשאכערט דעם אומגליקליכען פוילען זיינע אונטעריאכער, בשעת איהר קוועטשט כלו-מרשט פריינדליך, די שמוציגע הענד פון די יודישע אסימילאטאר'ען?

משמעות, אז די פריציש ע „דעמאקראטען" בעהמען אן פון דער דעמאקראטיע נאר דאס, וואס שטערט נישט זייערע פריצישע אינטערעסען און זיי-ער פריצישען שאוויניזם!...

מיינע הערען! קוקט זיך ארום: א בייע וועלט ווערט געבוירען אין בלוט און אין טרעהרען! גע-וויס וועט זי נישט ברענגען די מענשען דעם גן-עדן, וועלכען זי זאגט זיי צו; אבער געוויס וועט זי אויף עטליכע גראד אפקילען דעם גהינום, וואס מאטערט די וועלט; געוויס וועט זי אריינברענגען א פראפעלע מעהר יושר אין לעבען...

אפשר, מיינע הערען, פריצישע „דעמאקראטען" איז שוין געקומען די צייט אויך פאר אייך צו רעד-נאווירען אייער אלטע, אייער צו אלטע בעלר-בתישקייט?...

ד"ר י. וויגאדסקי.

קאנקורענץ אויפ'ן וועלט-מארק
וואס פערשידענע לענדער האבען און ווילען פערקויפען

(קארעספאנדענץ פון לייפציג
צום „נייעם פאלקסבלאט")

די איצטיגע לייפציגער מעסע איז געווען פער-טרעטען מיט אויסשטעלער פון 24 לענדער. דערביי האבען די מייסטע לענדער געהאט אייגענע מלוכהשע גרויסע אויסשטעלונגען, וועלכע האבען ארומגענומען אלע פראדוקטען, וואס ווערען אין לאנד אויסגע-ארבייט.

ס'איז דעריבער געווען גאנץ אינטערעסאנט זיך צוצוקוקען וואס די איינצעלנע לענדער פאבריצי-רען און מיט וואס זיי ווילען פאר זיך ערא‌בערען דעם וועלט-מארק

מיר ווילען זיך נישט אפשטעלען ביי דייטש לאנד, וועלכעס איז פערשטעהט זיך געווען די שטארקסטע גרופע, וואס האט בעהערשט דעם לייפ-ציגער יריד. די דייטשע אינדוסטריע און די דייטשע טעכניק איז אזוי גרויס אז עס לאזט זיך דעריבער אין א קורצען ארטיקעל נישט געבען קיין בילד, אנגעהויבען פון א נאדעל, ביז צום גרעסטען באהן וואגאן פון דער גאנצער וועלט, איז אלעס דא גע-ווען, וואס דער מענשליכער מוח האט געקענט אויסקלעהרען.

עסטרייך האט געהאט 250 אויסשטעלער, וועל-כע האבען פערטרעטען די פיינע עסטרייכישע קונסט אינדוסטריע. עס זענען געוויזען געווארען לעדער-זאכען, שטריקווארען, בראנזען, פארצעלאן, און אנ-דערע חפצים, וועלכע ווערען נאר אין עסטרייך פאב-ריצירט אין אזא פיינער אויספיהרונג, מחמת זייט הונדערטער יאהרען איז אין דער גאנצער וועלט בעקאנט דער פיינער עסטרייכישער קינסטלערישער געשמאק.

טשעכאסלאוואקיע: צום מעהרסטען האט מען געזעהען גלאז און פארצעלאן און דער עיקר די נישט עכטע ציהרונגען, וועלכע ווערען געמאכט אין גאבלאנץ אין דער טשעכאסלאוואקיע וואס בעזה-מען אויס אין דער גאנצער וועלט און האבען נישט אין ערגיץ זייער גלייכען. דערצו האט מען נאך גע-זעהן די טשעכישער „שווערע מאשינען-אינדוסטריע", וועלכע האט אבער ביז היינט נישט געקענט אויפנע מען קיין קאנקורענץ מיט דייטשלאנד, ענגלאנד און אמעריקא.

פראנקרייך: צום גרעסטען טייל האט דאס לאנד אויסגעשטעלט פארפומען, מאדע-ארטיקעל און דער עיקר זיידענציייג אין אזעלכע פארבען און פיינע אויספיהרונגען, אז זיי האבען ממש צוגעצ'מען די אויגען, מ'האט נישט געמוזט וויסען אז דאס איז א פראנצעזישע אויסשטעלונג. ס'האט געניגט א קוק צו טון אויף די פיינע פראדוקטען, וואס זענען גע-ווען אויסגעשטעלט, בכדי שוין פון דערווייטענס צו דערקענען, אז דאס שטעלט אויס פראנקרייך.

פונקט דער היפך איז געווען די ענגלישע אויס-שטעלונג מאסיווע פראדוקטען הן פון ענגלאנד גופא הן פון די קאלאניעס, און דאמיניעס, זענען דארט געווען שטאפען, קאפעלושען, וועש, לעדער, שיך און דער עיקר תוצרי הארץ פון כמעט ארבע פנות העולם וואו נאר ענגלאנד איז פעי-שפרייט.

איטאליע האט געבראכט אויפ'ן מארק פיינע קונסט-חפצים, אויס לעדער, האלץ, שטיין און מע-טאל. די ארבייטען האבען אנ'אייגענע איטאליענישע באטע, וועלכע ווייזט ארויס, אז דאס לאנד האט גרויסען געשמאק, און בעהמט אן א שעהנעם פלאץ אין עולם המסחר.

א געוואלדיגע ענטוויקלונג האט אין די לעצטע צעהן יאהר דורכגעמאכט יאפאן. עס ווייזט אויס, אז די יאפאנער ווילען מיט אלע מיטלען עראבערען די גאנצע געשעפטליכע וועלט. נישט נאר — ווי ביז אהער — אין דער האלץ, פארצעלאן, און גלאז אינדוסטריע זענען די יאפאנער היינט כמעט די בעסטע און ביליגסטע פראדוצענטען אויך אין לע-דער, מעטאל, שטיין, עדעלמעטאל, וכדומה, וכדומה האט מען אין יאפאן אנגעהויבען צו קאנקורירען שטארק מיט דער וועלט-אינדוסטרי און ווי מ'האט איצט געזעהען אויפ'ן לייפציגער יריד, וועט עס נישט לאנג געדויערען, און יאפאן וועט בעהערשען דעם גאנצען וועלט-מארק.

פוילען: א גאנץ שעהנע אויסשטעלונג האט געמאכט פוילען. נישט צו רעדען פון פראדוקטען, מיט וועלכע דאס לאנד איז פון נאטור אויס גע-בענשט, אויך די פוילישע אינדוסטרי האט אין דער לעצטער צייט זיך אזוי שטארק ענטוויקעלט, אז פוילען הויבט אן צו ווערען א וויכטיגער קאנ-קורענט מיט וועלכען מ'מוז זיך שוין היינט רעכע-נען, פויליש גלאז, צעמענט, קויהלען, האלץ, צו-קער האבען פון לאנג געהאט א שעהנעם פלאץ אויף דער וועלט. אבער איצט האט מען אין לייפ-ציג געזעהען, אז פוילישע שטאפען, מעטאלזאכען, שפיריטוס, און כעמישע פראדוקטען, בעהמען אן פארמען, וועלכע וועלען עס בקרוב מעגליך מאכען אז מיט פוילען וועט מען זיך מוזען רעכענען אין דער גאנצער געשעפטס-וועלט.

אויך די שווייץ און די סקאנדינאווישע לענדער נארוועגען, דענעמארק, און פינלאנד זענען אין לייפ-ציג געווען פערטרעטען מיט זייערע פראדוקטען, שאקאלאדען, פיש-קאנסערווען,. האלץ, און עמאיל זענען וויכטיגע פראדוקטען וואס די לענדער ווילען אויספיהרען און מ'קען רעכענען, אז מיט דער צייט וועלען זיי פערדרענגען אויף דעם געביט זיי-ערע גרעסטע קאנקורענטען פארטוגאל און שפאניע.

דער איצטיגער גרויסער וועלט-יריד אין לייפ-ציג האט קלאר ארויסגעוויזען מיט וועלכע פרא-דוקטען די פערשידענע מלוכות ווילען עראבערען זייערע פאזיציעס בכדי דעם גורל פון זייערע לאנדס לייט צו פערבעסערען.

ז. האבער.

ווי לעבט מארשאל פילסודסקי אויף מאדעירא?

אין דער דייטשער צייטונג „8-אוהר-בלאט" זע-נען געווען אפגעדרוקט אינפארמאציעס וועגען דעם וויילען פון מארשאל פילסודסקי. אויפ'ן אינזעל מאדעירא. לויט די דאזיגע אינפארמאציעס איז דער מארשאל ארומגעריגעלט מיט אפיצירען און זשאנ-דארמען וועלכע היטען טאג און נאכט, אז אויף איהם זאל נישט געמאכט ווערען קיין אטענטאט. ביי נאכט זאל די ווילע, וואו דער מארשאל וואוינט, זיין בעלויכטען מיט רעפלעקטארען א.א.וו. איצט האט דער אייגענטימער פון דער ווילע, דער שוועד הערמאן קעניג, פערעפענטליכט אין א שוועדישער צייטונג ערקלערונגען, וואס לייקענען אפ די אינ-פארמאציעס פון דער דייטשער צייטונג.

פאר דער ווילע שטעהט ווירקליך א פאליציי-פאסטען, אבער די ידיעות אז דער מארשאל ווערט תמיד בעוואכט דורך פאליציי און אפיצירען איז נישט ריכטיג. אויפ'ן גאנצען אינזעל געפינט זיך א חוץ דעם מארשאל פילסודסקי בלויז איין פוילישער אפיציר.

די ווילע בעשטעהט פון צעהן צימערען און ליגט אין זעהר א שעהנער געגענד. דער מארשאל האט נישט מיטגעבראכט מיט זיך קיין דינערשאפט, און איהם בעדינט די דינערשאפט פון דעם שוועד. איין שוועדישע פרוי, וועלכע וואוינט אויף מאדעירא האט זיך אונטערגענומען צו פיהרען די הויז-ווירט-שאפט פאר דעם מארשאל און זי ערפילט איהר פריוויליגע פליכט מיט גרויס התמדה.

די קיך פון מארשאל איז זעהר אנ'אייגפאכע, בלויז איי זמאל אין טאג ווערט דערלאנגט צום טיש געקאכטע שפייז, דאגעגען טרינקט דער מארשאל זעהר פיל טיי, א זעקס-זיבען מאל אין טאג.

עס מאכט דעם איינדרוק, אז מארשאל פילסוד-סקי איז ווירקליך זעהר איבערמאטערט, אבער קיין סמנים פון עפעס א קראנקהייט ווייזט ער נישט אר-רויס. די מעשה מיט די רעפלעקטארען איז אויסגע-טראכט. דער גארטען ארום דער ווילע איז אייבפאך בעלויכטען מיט עלעקטרישע לאמפען וואס ברענען אויך ביינאכט.

דער קרן-קימת ווערט נישט בעפרייט פון הכנסה-שטייער
אורטייל פון געריכט אינ'ם סענסאציאנעלען פראצעס

לאנדאן, (יט"א טעלעגראפיש).

דער ריכטער פון קעניגליכען געריכט דזשיו-סטייס ראוליט האט פערעפענטליכט זיין אורטייל אין צוזאמענהאנג מיט'ן רעקורס צו בעפרייען דעם יודישען נאציאנאל-פאנד פון הכנסה-שטייערען, ווע גען וועלכע זמיר האבען די טעג מיטגעטיילט.

דער רעקורס פון קרן קימת איז אפגעווארפען געווארען, דער ריכטער ראולייט האט זיין אורטייל מאטיווירט אויף א פאלגענדען אופן:

„דער ציל פון קרן-קימת איז נישט צו בעזע-צען אויף ערד יודען, וואס ליידען בוים און מוזען אויסשטעהען פערפאלגונגען, נאר צו בעוואוינען ארץ ישראל מיט יודען, אויב אפילו זיי ליידען נישט קיין בוים און פערפאלגונגען. דער דאמינירענדער ציל פון קרן-קימת איז אויסצולייזען די ערד און נישט די מענשען. הגם דאס געריכט אנערקענט אז דער קרן קימת איז נישט קיין פאליטישע ארגאניזא-ציע אין דעם זין, אז דער נאציאנאל-פאנד שטרעבט נישט דירעקט צו שאפען א יודישע מלוכה, דאך האט נישט דער קרן-קימת קיין רעליגיעזע און נישט קיין וואוילטעטיגע צילען, וואס עס איז אנגעגעבען געווארען אלס מאטיוו פאר בעפרייען פון הכנסה-שטייער".

דער שטייער-פראצעס פון קרן קימת לישראל ציהט זיך שוין זיבען יאהר. וואהרשיינליך וועט דער נאציאנאל-פאנד זיך ווענדען צו ווייטערע גע-ריכטס-אינסטאנצען און וועט פארלעגן פאר'ן לארדען-הויז.

---:0:---

פאגראם-העצע אויף פאמערן
פון אנטיסעמיטישע כאדעקישע בלאט

בידגאשטש, (יט"א) דער היגער כאדע-קישער „דזיענניק בידגאסקי" פיהרט לעצטענס א געמיינע אנטיסעמיטישע העץ-אגיטאציע. יעדער נו-מער פון דער צייטונג איז פול מיט שענדליכע ארטיקלען געגען יודישען כלל. די לעצטע טעג האט ד יצייטונג איינגעפיהרט א ספעציעלע פא-גראם-רובריק „דער יודישער שפיגעל" אין וועל-כער עס ווערען אויסגערעכענט די געמיינסטע פער-ברעכענס וואס יודען טוען כלומרשט אלץ אפ אין פוילען. די בויטוועגדיגקייט פון איהר נייער אקציע ערקלערט דאס כוליגאנישע בלעטעל דערמיט וואס „געוויסע קרייזען הויבען גראד איצט אן צו פרי-ווילגירען דאס אויסדערוועהלטע פאלק". די פריד-שע פאגראם-העצע פון דעם כאדעקישען בלאט האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע בעאונרוהיגונג צווישען דער נישט-צאהלרייכער יודישער בעפעל-קערונג אויף פאמאזשע.

אין חודש מערץ געהען אפ 2 טראנספארט-שיפען פון דאנציג קיין ארץ-ישראל

דאנציג, (יט"א) אין דער לעצטער צייט איז צו בעמערקען אנ'אויפלעבונג אין די האנדעלס-בעציהונגען צווישען די סקאנדינאווישע און מזרח-אייראפעאישע לענדער מיט ארץ-ישראל און דורך א"י מיט די אנדערע אריענט-לענדער. אנשטאט איין שיף געהען איצט אפ צוויי שיפען יעדען חו-דש פון דאנציגער פארט קיין יפו און חיפה.

דעם 4-טען ה.ח. איז אפגעגאנגען די נארווע-גישע שיף „העמלאנד" דעם 8-טען ה.ח. געהט אפ די שיף „ערלאנד".

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר ווענער שע, הייט-
און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעדמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוועגד און
פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 62"

יודען לעבט זיך דאָרט גוט

קיין אנטיסעמיטיזם איז נישטא, אבער די אסימילאציע געהט פאראויס מיט ריזען-שריט

א בעזוך ביי די יודען אין שוועדען

(קאָרעספאָנדענץ צום „נייעם פאָלקסבלאַט“)

ערגעץ אין אַ שוועדישען מוזעאום געפינען זיך 3 קאַנאָנען, וועלכע טראָגען די נעמען פון די אבות אברהם, יצחק און יעקב.

דאָס איז געווען אין אַ צייט נאָך די גרויסע מפלות פון די שוועדישע אַרמעען. די מאַסען, דער שוועדישער המון האָט געזוכט אַ שעיר לעזאזל אין די יודען, האָט מען זיך א געוויסען טאָג פערזאַמעלט אויפ׳ן מאַרק־פּלאַץ און גענומען שרייען „טויט יודא“... דער המון געהעצט פון פינסטערע גלחים האָט זיך אַ צווישעטער געוואָרפען אויף די טירען פון יודישען געטא, אָבער אין לעצטען מאָמענט איז ערשינען דער שוועדישער קעניג אָן דער שפּיץ פון אַ קליינער אָבטיילונג סאָלדאַטען, וועלכע האָבען מיט זיך געפיהרט דריי קליינע קאַנאָנען. ער האָט די קאָמפּאַניע סאָלדאַטען מיט די קאַנאָנען אַוועקגעשטעלט ווי אַן אײַזערנע וואַנד געגען דעם צעווילדעוועטען המון און מיט אַ קלאָרער אָבער שטרענגער שטימע אויסגערופען:

„זאָל קיין איינער פון אייך נישט וואַגען אויפהויבען אַ האַנד געגען אַ יודען!... געהט אַהיים יעדער צו זיין ארבייט. אָדער דער גאָט פון אברהם יצחק און יעקב וועט מיט אייך באַלד רעדען דורך די מיילער פון די דאָזיגע קאַנאָנען — און זיך אָנגעמען פאַר זיינע פערפאָלגטע קינדער פון ישראל“..

די דאָזיגע דריי היסטאָרישע קאַנאָנען האָבען פון יענעם טאָג אָן בעקומען די נעמען פון די אבות

אין שוועדען ווייסט מען ביז היינטיגען טאָג נישט פון אַזאַ זאַך ווי אַנטיסעמיטיזם.

בסך־הכל געפינען זיך אין גאַנץ סקאַנדינאַוויען אַנ׳ערך 12—13 טויזענד יודען, פון די דאָזיגע לעבען לערך 6000 אין שוועדען. די דריי הויפּט־קהלות זענען שטאָקהאָלם, געטעבאָרג און מאַלמע.

מיר וועלען אָנהויבען ביי דער לעצטער מאַלמע.

דריי שעה רייזע מיט׳ן שיף פון דעם דייטשען האַפען זאַסניעץ קומט איהר אָן אין מאַלמע. די שטאָט, וועלכע ליגט איגגאַנצען אַ שעה רייזע פון דער דענישער הויפּטשטאָט קאָפּענהאַגען, צעהלט אומגעפעהר 100.000 איינוואוינער, צווישען וועלכע עס לעבען ביז 150 יודען, און איז, אַזוי צו זאָגען, די יודישסטע פון אַלע קהלות אין שוועדען, מחמת דער גרעסטער טייל פון די יודען אין מאַלמע זענען אַהער איינגעוואַנדערט פון רוסלאַנד און פון פוילען.

פון אַ גייסטיגען יודישען לעבען איז דאָ קיין סך נישט צו דערצעהלען. עס איז דאָ פערהאַן אַ שעהנע סינאַגאָגע, אין וועלכער מען דאַווענט לויט אַלטער טראַדיציע, און דאָס איז דער איינציגער אָרט, וואו עס טרעפען זיך צונויף מאַלמע׳ער יודען. דער אויבער־ראַבינער פון מאַלמע, הרב ד״ר האַהלשטיין, אַנ׳אַמאָליגער ישיבה־בחור“ פון פרעסבורגער ישיבה, האָט זיך פאַר מיר שטאַרק בעקלאָגט, עס איז נישטא ביי וועמען אַ קינד צו לערנען. די יוגענד וואַקסט אויס אָהן יודישקייט און געהט אוועק אויף פרעמדע וועגען.. לעצטענס איז געמאַכט געוואָרען מצד עטליכע מאַלמער יודען אַ גרויסע אנשטרענגונג צו גרינדען אַ העבּרעאישע שולע, דערווייל איז דאָס נאָך אַ פּריוואַטע איניציאַטיוו און עס בלייבט נאָר צו ווינשען דער דאָזיגער אונטערנעמונג לאַנגע יאָהרען.

פופצעהן מינוט רייזע פון מאַלמע געפינט זיך די אַלטע אוניווערזיטעטס־שטאָט לונד. אויך דאָרט לעבען עטליכע צעהנדליג יודישע פאַמיליעס כמעט אַלע רוסישע יודען. דאָס ביסעל יודישקייט שפּילט זיך אָב אין דער דאָרטיגער שוהל, וועלכע איז שטאַרק עהנליך אויף אַ בית המדרש אין פּוילען, אָדער גאַליציען.

אַהינגעפאָהרען בין איך אייגענטליך נאָר אָנקוקען דעם בעריהמטען לונדער אוניווערזיטעט. מיין שוועדישער בעגלייטער, דערוויסענדיג זיך דאָס איך בין אַ יוד, האָט מיר געגעבען אַ גוטע עצה זיך זעהען מיט מאַגיסטער אליאַנסקי. אָט אַזאַ טיטעל האָט דאָ דער שוחט, וועלכער איז אויך צו גלייכער צייט דער יודישער רעליגיאָנס־לעהרער.

איך האָב זיך ביי דעם הער „מאַגיסטער“ געגומען ערקונדיגען וועגען לונד׳ער יודען און יודישקייט, האָט יענער זיך גוטמוטיג צולאַכט, וואָס פאַר אַ מאַגיסטער בין איך אייך ?... איך בין אַ פּשוט׳ער יוד, און אָט אייך שלום עליכם.

אין דעם קליינעם יודישען קיבוץ איז דאָס אַ שטיק געשעהעניש, ווען עס פערבלאָנדזשעט אַמאָל אַהער אַ יוד פון „דרויסען“. דאָ איז נאָך דער אייביגער ווינקעל אין שוועדען, וואו די אַסימילאַציע האָט נאָך נישט אַזוי טיף אַריינגעדרינגען. מען רעדט נאָך צווישען זיך יודיש, און מען אינטערעסירט זיך מעהר אָדער וועניגער מיט יודישע אַנגעלעגענהייטען

אַ חוץ די צוויי שטעט זענען נאָך פערהאַן אין די קלענערע שטעטלעך צוואָרפען דאָ און דאָרט צו עטליכע יודישע משפחות, וועמענס יודישקייט עס האַלט זיך נאָר אויף די „האָהע פייערטאָגע“ אויף יודיש הייסט עס פּשוט די ימים נוראים, בעשטעלט מען פון דייטשלאַנד אָדער פון וואַנען עס מאַכט זיך, אַ חזן, וועלכער קען אויך האַלטען אַ דרשה און שופר בלאָזען. און דער דאָזיגער חזן איז אפשר די איינציגע פערבינדונג פון די דאָזיגע פערוואָרפענע יודען מיט׳ן יודישען רבונו של עולם און בכלל מיט יודישקייט. אַזוי שנעל ווי די ימים נוראים ענדיגען זיך, ווערט אויך דער דאָזיגער קאָנטאַקט איבערגעהאַקט אויף ווייטערע 12 חדשים.

די צווייטע אָרגאַניזירטע קהלה אין שוועדען איז גאָטענבורג, אָדער ווי מען רופט עס אין שוועדיש געטעבאָרג, דאָס איז אַנ׳אַלטע קהלה מיט אַלט איינגעזעסענע שוועדישע יודען מיט אַ זעהר שעהנער סינאַגאָגע און זעהר וועניג יודיש לעבען, דער לעבענדיגער עלעמענט אין דער קהלה איז ווייטער אַמאָל דער איינגעוואַנדערטער יוד.

געטעבאָרג איז די צווייטע גרעסטע שטאָט פון שוועדען און צעהלט איבער אַ פירטעל מיליאָן איינוואוינער. דער יודישער טייל איז דאָ אין צאָהל אַנ׳אומבעדייטענדער. דערפאַר אָבער אין איכות, איז ער שוין גאָר אָנזעהעוודיג. יודען פערנעהמען דאָ אַ גאַנץ חשוב׳ן פּלאַץ אין עקאָנאָמישען לעבען.

פון יודישער ערציהונג איז דאָ נאָך וועניגער פערהאַן ווי אין מאַלמע. די אַסימילאַציע איז דאָ אַריינגעדרונגען ביז׳ן מאַרק.

אין מאַלמע האָט מען מיך געראַטען בעזוכען די אַלטע שוהל פון נאָרדקעפּינג, וועלכע איז איינע פון די זעלטענסטע אַלטע שוהלען אין שוועדען.

דער אַלטער שמש, וועלכער איז אַליין אַ גוטער קריסט, טראָגט די גאַנצע זאָרגען פאַר דער „מעסניגהייד“ (געמיינדע). די מיטגלידער פון דער געמיינדע זענען שוין הונדערט פּראָצענט אַסימילירט, און זייער יודישקייט בעשטעהט נאָך איגגאַנצען אין „יאָהרצייט“ און פון אָבהיטען די „האָהע פייערטאָגע“ (ימים נוראים). דער אַלטער שוועד איז באמת שמש און גבאי און אַז מען וויל אַפילו אויך דער נשמה־פערזאָרגער פון דער קהלה. ער געדענקט אַלע יאָהרצייטען אויפ׳ן קאָפּ און אַז עס קומט דער טאָג, ווען אייגער האָט יאָהרצייט, געהט ער אוועק צו יענעם און דערמאָנט איהם וועגען פערשטאָרבענעם טאַטען אָדער מאַמע׳ן. און מיט יראת הכבוד שטעלט ער אוועק אין מזרח וואַנד פון דער אַלטער שוהל אַ גרויס בעה״ה ליכט.

זומער, דערצעהלט מיר דער אַלטער גוי׳שער שמש, בעהמט ער אַרויס די „הייליגע תורה ראָלען“ (ספרי תורה) און לופטערט זיי דורך אויף דער זון. מאַכט זיך, אַז עס פערבלאָנדזשעט אַהער אַנ׳אָרימער יוד, איז ווידער אַמאָל דער אַלטער, וועלכער האָט די קאַסע און פערטיגט אָב דעם יודען מיט עטליכע קראָנען.

אין דעם בעקוועם איינגעאָרדענטען דריטען קלאַס שלאָף־וואַגאָן געהט איצט די רייזע צום נאָרדישען ווענעדיג, צו דער שוועדישער מעטראָפּאָליע שטאָקהאָלם.

אַ ריזיגער הערליכער האַפען, מאָדערנסטע וואַגענהייזער. עס פעהלען אַבּ... נישט קיין וואָלקענקראַצערס מיט רעסטאָראַנען אויפ׳ן צוועלפטען שטאָק

אָבער מיך אינטערעסירט דאָס אַלץ נישט, מיין ערשטער וועג, איז צו דער יודישער קהלה. דער אויבער־ראַבינער פון שוועדען איז דאָך אונזערס אַ מענש. אַליין שטאַמט ער פון גאַליציען און איז געוועזען אַ צייט לאַנג אויבער־ראַבינער אין דער הויפּטשטאָט פון בולגאַריען, סאָפיא. דאָס איז דאָך אונזער אַלעמענס בעקאַנטער הרב ד״ר עהרענפּרייז.

אַ שעה צייט האָב איך זיך אין ראַבינאַט־צימער אונטערהאַלטען מיט הרב עהרענפּרייז. מיר האָבען גערעדט וועגען זיין בוך איבער ארץ־ישראל, וואָס האָט געהאַט אין שוועדען אַ ריזען־ערפאָלג. מיר האָבען ווייטער געשמועסט איבער דער לאַיאַליטעט און פריינדשאַפט פון דעם שוועדישען פאָלק צום יודישען און איבערהויפּט צו דער אידעע פון א״י און שליסלעך זענען מיר אַרויסגעקומען אויף ד ערטעמאַ. פון וועלכער מען רעדט אַזוי פיל אין דער לעצטער צייט — איבער דער עפּידעמיע פון געמישטע חתונות, ביי וועלכער שוועדען און דענעמאַרק האָבען געשלאָגען אַ טרויעריגען רעקאָרד. אומגעפעהר 60 פּראָצענט חתונות ביי שוועדישע יודען זענען געמישטע. ביי די קינדער, וואָס ווערען געבוירען פון אַזעלכע געמישטע פּאָרפּאָלק, ווערט די רעליגיע פעסטגעשטעלט לויט׳ן אָבמאַך.

פאַר דער חתונה מאַכט מען צווישען זיך אָב, דאָס אויב עס וועט געבוירען ווערען ... מען איהם דערציהען יודיש און אַ מיידל ... ליך. אָדער פערקעהרט. אַ סך מאָל ... מותר און דאַן ווערען די קינדער דערצ... יודיש אָדער נישט־יודיש. קיין נחת איז נאַטירליך פון זיי נישטא. דאָס קינד וואַקסט אויס מיט אַ צעריסענער נשמה.

ווי געזאָגט, בעשטעהט דאָס שוועדישע יודענטום פון 30 פּראָצענט אַסימילאַנטען אויב נישט מעהר און אַזוי זעהט אויס דאָס שטאָקהאָלמער יודענטום. אַ דאַנק, אָבער די בעמיהונגען פון ד״ר עהרענפּרייז בעקומען די קינדער אויך אַ מעהר אָדער וועניגער יודישע ערציהונג און אויב עס וועט נישט געלונגען צו דערפיהרען דעם מצב צו אַ בעסערונג, קען מען אָבער זיכער זיין, דאָס עס וועט זיך נישט פערגרעסערען און דאָס אַליין הייסט דאָך שוין אויך אַ פערבעסערונג.

פערענדיגען וויל איך מיט דעם וויכטיגסטען: פּרנסה. דאָס איז דאָך די הויפּט־פראַגע ביי אַלע יודען אין דער גאַנצער וועלט. אָבגעזעהען פון דעם איצטיגען וועלט־קריזיס איז די עקאָנאָמישע לאַגע פון די יודען אין שוועדען אַ גוטע. נאַטירליך האָט דער קריזיס נישט פערשוינט אויך שוועדען, אָבער דער קריזיס האָט דאָך אַזוי גוט געטראָפען יודען ווי נישט יודען.

צום סוף איז נאָך כדאי צו בעמערקען דאָס דער „לייב דאָקטאָר“ פון שוועדישען קעניג איז דער יודישער דאָקטאָר ד״ר גרעפענבערג. אַ חוץ וואָס ער איז אַ גוטער דאָקטאָר איז ער אַ וואַרימער יוד און אַ גרויסער אָנהענגער פון דער ארץ־ישראל אידעע.

(יט״א) **צ. ה. וואַססמאַן.**

היינט און פאלגענדע טעג!
מייסטערווערק פון אַלע צייטען!
ליבעס־פּאָעמע, וועגען וועלכער די וועלט האט נישט געטרוימט!
זינג און רוהם פון קלאַנג־פילם
קעניג פון די בעטלער
אין דער ראָלע פון סאָט־בעטלער, דער הויפּט־אַרטיסט פון זינגפילד־טעאַטער אין ניו־יאָרק
DENIS KING
מעכטיג און דינאַמיסטיש שפּילען און זינגען פון דעם בעריהמטען אַקטיאָר האָט איבערראַשט אַלעמען און אַלע ביז איצט געזעהענע שטערנס. — אין דער ראָלע פון דער שעהנער פירשטין
Janette Mac Donald
בעריהמט פון פילם
„ליבעס = פּאַראַדע“
אָנהויב אין וואָכענטאָג טעג 4.30 נאָכמיטאָג
שבת, זונטאָג און יום־טוב 12.30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאַל־אַרצט פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אָן פון 12—1 און פון 4 —7 אָוונד.

אויף זינדיגע וועגען

37) סענסאציאנעל־ראמאן פון לאדזער לעבען

יאַקוב, דו טאָרסט מי ךאיצט נישט פערלאָזען, האָט ראַמאַ זיך צוגעטוליעט צו איהר בעשיצער, פון אַלע זייטען לויערט מען אויף מיין לעבען און אויף מיין כבוד, לאַנג וועט דאָס אַלץ שוין זיכער נישט אָנהאַלטען, אָבער אין די לעצטע שעה׳ן דאַרף איך האָבען שוץ, איך דאַרף, אַז אימיצער זאָל זיין מיט מיר, אַז מיינע געדאַנקען זאָלען זיך נאָך האַלטען, אַז איך זאָל נישט משוגע ווערען...

פריילין ראַמאַ וואָס רעדט איהר, וואָס איז דאָך דאָ געשעהען?

אָנבא האָט אָנגעקלאַפּט אין טיר און אַריינגעבראַכט אַ בריף וואָס אַ שליח האָט איצט געבראַכט. ראַמאַ האָט צוגענומען דעם בריף און איהם ביידע בעקוקט פון אַלע זייטען, ער איז געווען אַדרעסירט צו פריילין ראַמאַ גוטמאַן, אין איינגענע הענד. ראַמאַ האָט נערוועזיש אויפגעריסען דעם בריף און שנעל איבערגעלייענט די עטליכע שורות וואָס זענען דאָרט געווען אָנגעשריבען. ראַמאַ איז בעוואָרען בלאַס און אָנגעהויבען צו ציטערען ווי אין פיבער. זי האָט איבערגעלייענט נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל און דאַן מעכאַניש איבערגעגעבען דעם בריף יאַקובען. וועלכער איז די גאַנצע צייט געשטאַנען און פערוואונדערט געקוקט אויף ראַמאַן, נישט דרייסט האָט יאַקוב אַריינגעקוקט אין דעם בריף, געשריבען אין פּויליש. דער בריף האָט געהאַט פאָלגענדען אינהאַלט: „געעהרטעס פריילין גוטמאַן, דער איבזשיניער מערטענס וועט מן הסתם וועלען אייך שאַנטאַזשירען דורך דעם וואָס ער האָט זיך צופעליג דערוואוסט אייער סוד. דורך אַנ׳אונטערגעהערטען שמועס האָט זיך מערטענס דערוואוסט, אַז איהר זענט די אמתע מערדערין פון ראַפאַל באַטאַנסאָן, איהר מוזט אייך אָבער בנוגע איהם האַלטען שטאַלץ און מענשליך, איהר דאַרפט פאַר גאָרנישט קיין מורא צו האָבען, ווייל מיר שטעהען אויף דער וואַך און וועלען אייך נישט לאָזען קיין שלעכטס טון, מערטענס איז פאַר אונז אויך אַנ׳איבריגער און געפעהרליכער מענש, איך האָב אייך דאָס געוואָלט זאָגען פערזענליך, ווייל דאָס שרייבט דער אונבעקאַנטער, וועלכער איז ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק געווען ביי אייך און נישט געוויזען דאָס צו זאָגען, נאָר מוט פריילין גוטמאַן“.

ראַמאַ און יאַקוב זענען געשטאַנען אַקעגען זיך און זיך אָנגעקוקט, ביידענס בליקען האָבען אויס געדריקט איינס און דאָסזעלבע. וואָס קומט דאָ פאָר? וואָס פאַרא שדים און רוחות האָבען זיך אַריינבעקומען אַהער און בעזוכען אונגעשטערט, אָהן אָפּהאַלט און אָפּשטעל?

— ראַפאַל באַטאַנסאָן, וואָס זאָל דאָס בעדייטען? איך האָב שוין באַלד אין דער גאַנצער געשיכטע געהאַט פערגעסען. אמת דער מערדער איז נאָך נישט ענטדעקט געוואָרען, אָבער וואָס זענען דאָס פאַרא ווערטער. מערטענס וויל מיך שאַנטאַזשירען מיט דעם וואָס ער ווייסט, אַז איך בין די מערדערין פון ראַפאַל באַטאַנסאָן? יאַקוב, יאַקוב, האָט ראַמאַ אָנגעהויבען היסטעריש צו שרייען, יאַקוב זאָג מיר דעם אמת, צי בין איך שוין משוגע? צי וועט מען מיך אָפּפיהרען אין אַ משוגעים־הויז? ביין, איך וויל נישט, ניין, יאַקוב דערלאָז נישט צו דעם, איך וויל נישט, ראַמאַ האָט געטופּעט מיט די פיס, זיך געריסען די האָר פון קאָפּ, דאַן געקלאַפּט מיט די פויסטען אין איהר ברוסט, די שוים איז איהר געקומען פאַר׳ן מויל, זי האָט געוויינט, געלאַכט און ווידער געוויינט.

יאַקוב האָט זיך שטאַרק דערשראָקען, ער האָט גענומען ראַמאַן אויף דער האַנד און ז יאָהרקגעלעגט אויף דעם בעט. ער האָט געגלעט איהרע האָהר און זיך בעמיהט זי צו בערוהיגען, ראַמאַס ספּאַזמעס זענען געוואָרען שוואַכער, אונטער יאַקובס ווירקונג האָט זי זיך איינביסעלע בערוהיגט, זי האָט מיט ביידע הענד אָנגענומען יאַקובס שטאַרקע און גרויסע האַנד און פעסט געדריקט.

די נאַכט האָט אָנגעהויבען צוצופאַלען, אין שטוב איז געוואָרען טונקעל און קיינעם איז נישט איינגעפאַלען צו מאַכען ליכטיג. יאַקוב איז געזעסען ביי ראַמאַן אויפ׳ן בעט און זי אַלץ בערוהיגט.

— און איצט האָט יאַקוב געזאָגט, זאָגט איהר פריילין ראַמאַ אַלץ וואָס איהר ווייסט, ווייל אַנדערש קען איך מיך נישט אונטערנעהמען אייך צו בעשיצען, ווי איך זעה זענען די זאַכען פיל ערנסטער, ווי איך האָב זיך פאָרגעשטעלט, איך האָב אַפילו נישט קיין רעכט מיט אייך וועגען דעם צו רעדען, אָבער איך בין אייער אויפריכטיגער פריינד, און ווי איך ווייס האָט איהר קיינעם נישט ווער ס׳זאָל אייך העלפען. זאָגט מיר, ראַמאַ, זאָגט מיר אַלץ.

— נישט איצט יאַקוב, נישט איצט... שפּעטער

— אַלץ שפּעטער... ביינאַכט... ביינאַכט...

ראַמאַ, איך מוז אַוועקגעהען פון דאַנען, עס ווערט שפּעט, איך מוז באַלד געהען.

— ביין, דו וועסט נישט געהען... איך האָב מורא... דו וועסט מיך אַליין נישט לאָזען... איך האָב מורא... ס׳איז מעגליך, אַז דאָס איז מיין לעצטע נאַכט... יאַקוב, געה נישט אוועק.

ראַמאַ האָט צוגעטוליעט יאַקובס קאָפּ צו איהר ברוסט, וועלכע האָט זיך שטאַרק געהויבען, צו איהר האַרץ, וועלכעס האָט שטאַרק געקלאַפּט, זי האָט אייגגעגראָבען איהר האַנד אין זיינע גרויסע בלאָנדע האָהר.

יאַקוב איז געוואָרען אונרוהיג, ראַמאַס אויפפיהרען זיך איז געווען פאַר איהם אַזוי אונגערוואַרט, אַז ער איז נישט געווען צוגעגרייט אויף שום ענטפער בנוגע איהרע לאַסקעס... יאַקובען איז געוואָרען הייס און קאַלט, ער האָט זיך געפיהלט נישט בעקוועם און געזאָגט

— ראַמאַ, ראַמאַ, וואָס טוט איהר... איך מוז שוין געהען, איך קען דאָך דאָ נישט בלייבען אַזוי שפּעט אין דער פינסטער,.. איך מוז שוין געהען.

ראַמאַ האָט יאַקובן פעסט צוגעדריקט צו זיך און געזאָגט.

— אויב אַזוי בעפעהל איך דיר, אַז דו זאָלסט בלייבען, איך האָב אויף דיר פונקט אַזויפיל רעכט ווי מאַניע, דו וועסט דאָ בלייבען.

— אָבער ביין, ענטשולדיג, יאַקוב, איך האָב קיין שום רעכט נישט, געה יאַקוב, זיי געזונד און גליקליך, געה יאַקוב געה.

נאָך קיינמאָל אין זיין לעבען האָט זיך יאַקוב נאָך נישט געפיהלט אין אַזאַ לאַגע, ער דער פרימיטיווער מענש, וועלכער איז שטענדיג געווען נאָר מיט זיך אַליין אָדער מיט דער גרויסער שעהנער נאַטור, האָט נאָך קיינמאָל נישט געוואוסט פון אַזעלכע איבערלעבענישען, און איצט ווען ראַמאַ האָט זיך אויף אַזאַ אופן געווענדעט צו איהם, איז ער געווען זיכער, אַז אויב ער וועט איצט אוועקגעהן פון איהר, וועט זי זיכער בעגעהען זעלבסטמאָרד. אין דער אמתען האָט יאַקוב אַליין קיינמאָל נישט געוואוסט מיט וואָס פאַרא געפיל ער איז דורכגענומען בנוגע ראַמאַן, צי איז נאָר פריינדשאַפט, אונענדליכע פריינדשאַפט, אָדער איז עס עפּעס מעהר, עפּעס אַזעלכעס וואָס הייסט ליבע, דעם לעצטען געדאַנק האָט ער שטענדיג פון זיך געיאָגט, ווייל ער איז געוואָרען פולשטענדיג בעוואוסטזיניג וועגען דעם מהלך וואָס עקזיסטירט צווישען איהם און דעם מיליאָנערס טאָכטער, די געבילדעטע ראַמאַ. די לעצטע צייטען האָט ער אָבער, אין דער בעציהונג פון ראַמאַן צו איהם, דערזעהען, אַז דער מהלך צו ראַמאַן איז גאָרנישט אַזוי גרויס, ראַמאַ איז צו איהם געווען נישט גלייכגילטיג, אין דעם איז ער געווען זיכער.

— גוט, איך וועל דאָ בלייבען, האָט יאַקוב געזאָגט, איך וועל נאָר מאַניען צו וויסען געבען, אַז איך וועל נישט קומען.

ראַמאַ האָט געשוויגען, זי איז געלעגען מיט צוגעמאַכטע אויגען אויף דער סאָפע און געחלומט.

(המשך קומט).

וועגן דעם איינהייטליכען יודישען אויסלייג

(צו דער פארשטעהענדער ארטאגראפישער קאנפערענץ פון יוו"א)

פאראיינהייטליכען דעם יודישען אויסלייג, הייסט א סוף-מאכען צו דעם תהו-ובהו, וואס הערשט אין דער יודישער שפראך.

נעהמען די צעהנדליג-טויזענד יודישער ווער-טער, קוואליפיצירען זיי, אונטערוואַרפען זיי פעסט-באַשטימטע כללים און זאגען: „ווערטער די און די, קוואליפיצירט אונטער דעם און דעם רעגול שרייבט מען נאָר אזוי און נישט אנדערש", הייסט אויסטרי-קענען די זומפּע פון יודישען לשון אין פוילען, ליטע, וואָלין, רומעניען, פון איירא‌פּע און אמעריקע און פון גאַר דער וועלט איז אויס די זומפּען מא-כען א גלייכעז גלאַטיגען וועג.

אונטערוואַרפען די יודישע אָרטאָגראַפיע א פעסטבעשטעלטען אויסלייג-סיסטעם, הייסט א סוף מאכען צו דעם אַלט בעקאַנטען: „ביי אונדז שרייבט מען אזוי". צו די פערשידענע אויסלייג-סיסטעמען פון די אלטע יודיש-ווייבערישע צאינה-וראינה'ס, קב הישר'ס, נחלת-צבי'ס, וועלכע האָבען אויך דורות-לאנג געדינט פאַר א מוסטער פאַר ווייבערי-שע יודען און אפילו, זאָל עס אונז צו קיין גנאי נישט זיין, פאר א גאנץ היפּשלעכען טייל פון דער יודישער פרעסע..

קומט מען צוגעהן צו א יוד פון א גאַנץ יאָהר און מען זאָגט איהם: „ר' קרוב, ווי שטעהט איהר אייך נישט צו שרייבען אזא שלעכטען יודיש?" רעדט ער אויף מייך אויסשטעלען א פאָר אויגען און ענטפערען:

— ס'טייטש א שלעכטער יודיש? — וואָס איז דאָ פערהאנען עפעס שלעכטס? — אזוי ווי איינער פערשטעהט, אזוי שרייבט ער!

אַז דער יוד געהט נעבען אויף אלע פיר: ער „געהט", „גייט", „געט" און „געעט", און אמאָל געהט ער מיט אזא מין „גייען" גאָרנישט פאָרווערטס, נאָר ריקווערטס! — געהט ער! ווייל דער יוד איז געוואוינט צו געהן! א יוד געהט זיך זיין „אָקסענשרים", ווי זיינע אבות אבותינו זענען געגאנגען.

און נישט בלויז אזויערנאָך געהט דער יוד-ער הערט, זעהט, נעמט און „טהוט" אלעס אזויער-נאָך און ערשט נאָך לאנגע איינריידענישען און שקלא-וטריא'ס לאָזט ער זיך „איינריידען", אז ער זעהט, הערט, נעמט, געהט און טוט באמת אלעס נישט אזוי, ווי עס בעדארפט צו זיין און בעט זיך:

לערנט מיך ריכטיג געהן, הערען, זעהן טון א. א. וו.

אָט אָ די אויפגאבע האָט אויף זיך גענומען דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט.

דער ייווא אין ווילנא רופט פסח צייט צונויף אין ווילנא אַן אָרטאָגראַפישע קאָנפערענץ פון יודי-שע שרייבער, לעהרער, קאָרעקטאָרען, זעצער און בכלל פון אלע, וואָס האָבען צו טון מיט יודיש' כדי אויסצואַרבייטען כללים פאר אַן איינהייטליכען יודישען אויסלייג אין שרייבען און אין דרוק.

און כדי, אז די פערזאמלונג אויף דער קאָנ-פערענץ זאָלען זיין ווי געהעריג צו איהר פאַרגע-בריט, האָט דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון ייווא ארויסגעגעבען אין בוך-פאָרם די ערשטע זאמלונג פון מאטעריאלען און פראָיעקטען צו דער אָרטאָ-גראַפישער קאָנפערענץ א. נ. „דער איינהייטליכער יודישער אויסלייג".

זעהר אינטערעסאנט און בעלעהרענד איז דאָרט דער ארטיקעל: „צי איז מעגליך א פאָנעטי-שער אויסלייג פאר דער יודישער ליטעראַרישער שפראַך" פון ז. קאלמאנאָוויטש, פון וועלכען עס שטעלט זיך ארויס, אז דער כלל, בשייכות מיט יודיש שרייבען, וואָס איז ביי דער מאסע, כמעט ווי אַנ'אקסיאָמע: „שרייב ווי דו רעדסט", איז זעהר א פאלשער איין, אז קיין פאָנעטישער אויס-לייג פאר יודיש, קען צוליב דיאלעקטאָלאָגישע טעמים נישט מעגלעך זיין.

אינטערעסאנט ביז גאָר זענען די פראָיעקטען פון דעם בעקאנטען פילאָלאָג ד"ר מ. ווייגרייך, וועלכע ווי מען זעהט, זענען א פּראָדוקט פון לאנגער און מיהזאמער ארביים.

(קיין רעגירונגס-דעקרעטען און צוואנגס מיט-לען קען דער ייווא נישט אָנווענדען) און ביז וואָס, ביז ווען, וואקסט דערווייל אונטער דער נייער דור, אבסאָלווענטען פון דער יודישער וועלטליכער שול, די ווייטערדיגע שפּינער פון דעם גאָלדענעם יודיש-פאָדעם, ווען דער העברעאישער אופן פון אויסלייגען איז פרעמד און עס וועט ווייטער זיין די זעלבע סומאָטאָכע אין יודישען שרייבען, וואָס איצט איז עס וועט זיין לא הועילו חכמים בלום בתקנותי..

די איניציאַטיוו פון ייווא צו פאראיינהייטלי-כען דעם יודישען אויסלייג איז צו בעגריסען און מיר ווינשען זיי, אז די אָנגענומענע בעשלוסען זאָלען ווי צום שנעלסטען איינגעפיהרט ווערען אין לעבען.

י. זעלקאָוויטש.

נייע ביכער

אין פערלאַג מ. אַרצט, וואַרשאָ זענען ערשיענען צוויי נייע אינטערעסאַנטע אויסגאַבען.

S. Fowler Wrigth, Nowy Potop

אַ פאַנטאַסטישער ראָמאַן, איבערזעצט פון ענגליש.

אַ צווייטער מבול האָט געטראָפען די ערד. דאָס וואַסער האָט פערפלייצט כמעט די גאַנצע יבשה, פון די גרויסבריטישע אינזלען זענען געבליבען בלויז קליינע שטיקלעך לאַנד. בלויז אַ קליינע גרופּע מענשען האָט זיך געראַטעוועט פון דער פערפליי-צונג, אָט אויף דעם באָדען ענטוויקעלט זיך די אַקציע פון ראָמאַן. צווישען אַלע פּראָבלעמען וואָס שטעהען פאַר דעם איבערגעבליבענעם הייפעל מענ-שען, רוקט זיך ארויס אויפ'ן ערשטען פּלאַן דאָס פּראָבלעם וועגען דער בעציהונג צווישען מאַן און פרוי. דאָס דאָזיגע פּראָבלעם לעזט דער מחבר פון „צווייטען מבול" אויף זעהר אַנ'אָריגינעלען אופן.

Zane Gray, Tor stalowego Smoka

דאָס אָרט, וואו עס שפּילט זיך אָפּ די אַקציע פון דעם ראָמאַן זענען די לענדער פון ווייטען מערב אין דער העלפט פון פאַריגען יאָהרהונדערט. אין אָט די וויסטע געגענדען קומען אַראָפּ די ערשטע פּיאָ-נערען פון ציוויליזאַציע, די בויער פון דער גרויסער פּאַציפישער באַהן-ליניע. זייער אַרבייט איז אַנ'אונ-אויפהערליכער קאַמף מיט דער נאַטור, און מיט די געפעהרליכע און דעמאָלט נאָך שטאַרקע אינדיאַנער שבטים. אָט די העראָאישע קאַמפען שילדערט דער מחבר אין זיין ראָמאַן „דער וועג פון שטאָלענעם דראַקאָן.

*

ד אָ ס ק י נ ד נ. 1 (85) ברענגט אַ רייה אינ-טערעסאַנטע אַרטיקלען און אינפאָרמאַציעס וועגען פעדאַגאָגישע פראַגען, פון ד"ר פעקער, קאָגינסקי, קאָרטשאַק, באַגישעווסקי, באַרכאַראָט, איידעלמאַן א. אַנד.

*

מיר האָבען די טעג מיטגעטיילט וועגען ערשיי-נען פון אַ ביי ווערק פון אונזער מיטאַרבייטער מ. פ י י נ ק י נ ד. אין דער נאָטיץ האָט זיך אָבער אַר-ריינגעכאַפּט אַ טעות. ה' פיינקינד האָט פערענדיגט אַ גרויס ווערק א.נ. "ד י ג ע ש י כ ט ע פ ו ן פ ו י-ל ע ן," נישט („די געשיכטע פון די יודען אין פוילען ווי ס'איז געווען אָנגעגעבען, באַטירליך ווערט אין דער אַרבייט ברייט בעריקזיכטיגט אויך דער גורל פון די יודען אין פוילען. מ'דאַרף בעמער-קען, אַז אין דער יודישער שפּראַך איז דאָס דער ערשטער פּרוב צו געבען אַ פולען סקיץ פון דער פוילישער געשיכטע .

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.

זונטאַג און יום-טוב פון 9–1 פאַרם.

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

מיט'ן אנסייל פון דער ניי-אַנגאַזשירטער סובּרעטין **רעגינא בוימאַן**, בעוואוסטער אַרטיסט **מ. דראַנאָוו**, בעקאַנטער אַרטיסט **ה. באַלבירסקי, י. טופּמאַן.**

היינט, זונטאַג, דעם 8-טען, 9 א זייגער אָוונד

קאָנצערט פון 7 יעהריגען חזנ'דל **נחומ'ל עפשטיין**

מאָנטאַג, דעם 9-טען, ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאַג, דעם 10-טען, 9 אָוונד לטובת די סעקציע קעלנער-אַרבייטער ביים פליישער-אַרבייטער-פעראיין — די בעליבטע פּיעסע

„די גאַסען-קינדער" אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

צום שלוס **א קאָנצערט-אָפּטיילונג**

אויסגעפיהרט דורכ'ן אַרטיסט ה. באַלבירסקי אין קופּלעטען און פאָלקס-לידער.

מיטוואָך, דעם 11-טען, 9 אָוונד — אויפ'ן פערלאַנג פון פובּליקום — צום לעצטען מאָל

פאָלקס-פּרייזען פון 60 גר. ביז 1.50 זל.

אויפ'ן וועג קיין בוענאָס-איירעס אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ

ס'נעהמט אָנטייל פרויען: בעזמאַן, בוימאַן, טופּמאַן, פּאָדערמאַן, ראָזענצווייג. מענער: באַלביר-סקי, גוטמאַן, גאָלדבערג, דראַנאָוו, טופּמאַן, נייהויז, פּאָלאָנסקי, פאַסטעל,

טעכנ. לייטער: ק. גוטמאַן, סופלער: וו. נייהויז. אַדמיניסטראַטאָר: נ. גאָלדשטיין.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פאָלקס-טעאַטער. — דער זאַל איז גוט בעהייצט.

אַנאָנס! קורצליך וויכטיג נייעס! אין פאָרבערייטונג: „א האַרץ פון אַ קינד"

אכטונג, פענסיאָנאַט-אינהאַבער

אין דער פּאָפּולערער און דורך פיל דאָק-טוירים רעקאָמענדירטע זומערוואוינונג

Poddębie Tuszyn Las

אונטער לאָדז פּראָפּוזי-צופאָהר איז צו פער-פאַכטען דער בעריהמטער

Grand-Pensjonat

וואָס פּראָספּערירט ערפאָלגרייך זייט מעהרערע יאָהרען און איז מאָדערן און קאָמפאָרט איינגעריכ-טעט ווי: וואַסער-לייטונג, באָדע-צימער, עלעקטריש בעלייכטונג, ראַדיאָ טעלעפאָן, א. ז. וו.

צו ערפאַהרען אין לאָדז ביי

מ. נ. אָפּאָטאָווסקי, צגראַדאָווא 5, 2. שטאָק.

ציינער

(אַ מעשה'לע)

פון **משה קוזניצקי.**

מערקע האָט געהאַט צאַרטע שטריכען, מיט אַ שעהנער נאָז און הימעל-בלויע אויגען.

אַ לוסטיגער ברען פלעגט שטענדיג אין זיי אַרומשווימען. ביי יעדערען אין האַרצען פלעגט עס אַרויסרופען אַ ווייכע מילדקייט...

אָבער נאָך יעדען קימפּעט פלעגען ביי מער-קען אַרויספאַלען עטליכע ציינער.

דער לעצטער געבורט האָט איבערגעלאָזען ביי איהר אין מויל אַ מוראַדיגע פוסטקייט; איבערהויפּט אין די פאָדערשטע רייהען פון איהרע ציינער איז געווען אַנ'אמת'ער חורבן...

דערפאַר האָט מערקע אויסגעזעהען אַלט.

און געליטען האָט צוליב דעם אויך איהר שעהנע אויסשפּראַך.

פלעגען איהר מאַן בערל'ס געלוסטיגע בליקען פאַלען אויף אַנדערע פרויען און מיידלעך.

אָבער צו בעל-הבתישע פרויען פלעגט בערל נישט האָבען קיין שטאַרקע נייגונג. ער פלעגט זיך בעכיאַגען נאָר נאָך קריסטליכע דינסט-מיידלעך... ער פלעגט טענהן מיט זיינע אינטימע בעקאַנטע, אַז ס'איז אַלצאיינס... אדרבא, ס'איז נאָך בעקוועמער, לייכטער, צמטריטליכער...

מיט די בעל הבתישע פרויען אָדער מיידלעך דאַרף מען אָנהויבען פון אַלף-בית. מען דאַרף גע-בען חניפות, שיסען מיט קאָמפּלימענטען, איינלאַדען אין אַ קינאָ, אין טעאַטער, אין קאַפע; ווינטער שליטלען זיך, זומער רודערען זיך אויף שיפלען אונטער'ן שטאָט און אַז. וו... אַזויגע זאַכען זענען נישט צוגעפּאַסט פאַר בערל'ען דעם בשמים-קרעמער.

אין זיין קראָם האָט זיך גוט בעלייזט, ווייל ער האָט געהאַט אַ גרויסען קרעדיט און איז געווען פּינקטליך צו זיינע בעלי-חובות.

אַלץ איז געווען ביי בערלען אין געשעפט. און זיי זקליענטור פלעגט פון טאָג-צו-טאָג פערגרע-סערט ווערען.

ביי איהם אין געשעפט איז געווען פון כל המינים, און אויך פערשידענע זיסוואַרגען לרוב, וואָס פלעגט צוציהען די פרעהליכע יונגוואַרג, אַזוי ווי בלימעלעך ציהען צו די ביהנען.

בערל איז געווען נישט קיין פערשלאָפענער און די הויפּט-זאַך אַ שעהנער, אַ פרעהליכער און אַ וויצלינג. ער פלעגט זיך חכמה'נען מיט אַלעמען, אָבער מיט טאַקט.

מיט זיינע פשוט'ע קליענטינס פלעגט ער זיך בעגעהען, ווי אַ גלייכער, ווי אַ חבר. למשל, מיט אַ דינסט-מיידעל, געוועהנליך מיט אַ שעהנע, וואָס פלעגט שטימען מיט זיין געשמאַק, פלעגען זיינע בעציהונגען זיין ברידערליך, נאָהענט, און דאָס פלעגט זיינע פשוט'ע קליענטינס זעהר געפעלען:

— גאָר אַ „באַש-בראַט", אַ וואוילער יונג...

אָט אַזוי פלעגט בערל ביי זיי געפינען חן.

מערקע פלעגט עס בעמערקען און בייזערען זיך אויף איהם. עס פלעגט אָבער נישט העלפען. זי האָט פערשטאַנען, אַז די סיבה פון אַלץ איז דאָס, וואָס זי האָט נישט קיין ציינער.

זי זעהט אויס אַלט...

אָפטמאָל פלעגט זי אַריינקוקען אין שפּיגעל... אַזוי ווי אַ טויטען-קאָפּ זעהט זי אויס, אַזוי האָט זיך איהר געדאַכט.

— נישט אומזיסט איז בערל קעלטער געוואָרען צו מיר...

זי איז געווען אַנ'אַמביציעזע פרוי. האָט עס איהר געקאָסט פיל געזונט.

קיין קיילעכען אויפ'ן שטערען זענען נאָך נישט געווען. זי פיהלט זיך פריש און געזונט... און טעמפּעראַמענטפול... זי האָט דאָך בערל'ען ליב, ווי אַ זיבעצעהן-יאָהריגע מיידעל, מיט'ן גאַנ-צען קערפּערליכע ברען... זי האָט איהם לײדענ-שאַפטליך ליב.

אָבער בערל קעהרט זיך אָפּ פון איהר... אַ צייטער פלעגט אַרומכאַפּען איהר געזונטען, דורש-טיגען קערפּער. אַזוי ווי אַ קאָטער הערבסט-ווינט

פלעגט אַריינפליהען אין איהר האַרצען...

מערקע פלעגט אַרומגעהען איבער'ן שטוב אַנ'-אומעטיגע און אַ צוטראָגענע, און גאָר אַ נייער גע-פיהל, פון וועלכען זי האָט קיינמאָל קיין אַהנונג נישט געהאַט, האָט זיך אַריינגעגנב'עט אין איהר האַרצען און האָט געבויט פאַר זיך אַ נעסט דאָרטען.

אייפערזוכט... אַ סם... אַ טויט-קלאַפּ פאַר'ן פאַמיליע-לעבען...

מערקע האָט געפיהלט, אַז דער נייער געפיהל איז אייפערזוכט... זי האָט זיך זעהר שטאַרק גע-שראָקען פאַר דעם דאָזיגען געפיהל. זי פלעגט זיך בעמיהען צו בעפרייען זיך פון איהם, אַרויסטריי-בען איהם פון איהר האַרצען...

אוממעגליך... נאָר בערל'ס צאַרטער בליק, זיין איין גוט וואָרט קען אויסראָטען דעם געפעהר-ליכען געפיהל...

מערקע איז סוף כל סוף געוואָרען שלאָפלאָז. גאַנצע נעכט פלעגט זי ליגען און קלערען, ווי אַזוי קען זי ווערען שענער, ווי אַזוי קען מען צוריק בעקומען איהרע אייגענע ציינער... נאָר ס'איז גע-ווען אומזיסטע רעיונות...

ס'איז פערפאַלען...

און איינמאָל אין אַ לאַנגער שלאָפלאָזער נאַכט האָט מערקע בעשלאָסען צו בעשטעלען ציינער. דער דענטיסט ווייצטרויב איז זיי סיי-ווי-סיי שולדיג אַ סך געלט, זאָל ער איהר מאַכען ציינער.

— מען דאַרף נישט זיין אָפּגעלאָזען, מענער ליבען דאָס נישט.

מערקע האָט ליב געהאַט אַליין מיט זיך צו שמועסען.

— פערפּוצען זיך, בעשעהנען זיך, בערל וועט נישט אוועקגעהען פון מיר... איך האָב אַזוי פיל געקעמפּט, כדי איהם צו בעקומען... און ער קעהרט זיך אָפּ... דאָס פלעגט שמערצליך פרעסען איהר האַרץ. דער גאַנצער לעבען איהרער איז פערביטערט געוואָרען צוליב דעם.

צוויי וואָכען צייט איז מערקע נאָך געגאַנגען אָהן ציינער. אָבער די שמחה איז געווען אַזוי גרויס, ווען זי האָט צום ערשטען מאָל אָנגעפּאַסט די צוויי שורות ציינער, אַז זי האָט נישט געוואוסט, וואָס צו טון מיט זיי.

זי פלעגט זיי אַריינשטעלען אין מויל און אַרויסנעמען. ס'פלעגט נישט אַריבערגעהען קיין איין ווייל'ע, זי זאָל נישט אַריינקוקען אין שפּיגעל.

זי פלעגט אויך אָפט צולויפען צו בערל'ען, לאַששען זיך צו איהם און עפענען דעם מויל.

— האַ!... אָט איצטער... האַ!..

— וואָס איצטער?.. — האָט מיט אַ שטאַרקער נייגעריגקייט געפרעגט מערקע.

— אָט זעה, מערקע, לאָז מיך צורוה...

— דו האָסט דאָך עפּעס געזאָגט..

— נו, האָב איך געזאָגט...

נאָר מערקע האָט בעמערקט, זי האָט געפיהלט, אַז אַנדערש, גאָר מיט אַנ'אַנדער קול האָט דאָס בערל געזאָגט, און מיט מעהר חן האָט ער אויף איהר געקוקט. און אין איהר נשמה האָט זיך אַריינגע-גאָסען אַ זיסע פרייד...

מערקע האָט געשיינט. זי פלעגט מיט אַ רייצענ-דען שמייכעל רעדען מיט די קונדען.

צו איין קונד פלעגט מערקע זיין העפליכער, ליבליכער. קיין סך פלעגט ער נישט קויפען, אָבער יעדען טאָג פלעגט ער קומען אין דער זעלבער צייט, נאָך מיטאָג. דאַן פלעגט בערל זיך צושפּאַרען ביי זיך אין וואוינונג.

מערקע פלעגט פערהאַלטען דעם קונד און פלעגט מיט איהם ליבליך שמועסען.

וואָס אָפטער דער יונגערמאַן פלעגט קומען, אַלץ נעהנטער פלעגען זיי זיך פיהלען, איינער צום אַנדערען.

דאָס האָט איינמאָל בעמערקט בערל. אָבער ער האָט גאָר נישט געזאָגט. דער יונגערמאַן האָט פּינקט-ליך פאַרטגעזעצט זיינע וויזיטען אין קראָם. ווייל מערקע איז איהם שטאַרק געפעלען געוואָרען.

נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס זי האָט גע-שטאַמט פון פּשוט'ע עלטערען (דער פאָטער איהרער איז געווען אַ בלעכער), איז מערקע געווען אין נאַטור זעהר אַנ'אידעלע. בילדונג און געהעריגע ערציהונג זענען איהר געווען פרעמד, נאָר איהרע אייגענשאַפטען, איהר גוטער און אידעלער כאַראַק-טער פלעגען פערפולען דעם דאָזיגען חסרון.

(סוף מאָרגען)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 8 | מערץ
ט"י אדר תרצ"א
זון-אויפגאנג 6.17
זון-אונטערגאנג 5.19

גאַסען-הענדלער

וועלען מעגען האנדלען אין דער יום-טוב וואך אויף ווסכאָדניאַ גאס

פרייטאָג האט זיך געווענדעט צום שטעט'שען סטאַראָסטאַ אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען קליינהענדלער פעראיין (פאָמאָרסקאַ 15) מיט'ן ראַטמאַן כאַרי בראש אין געבעטען דערלויבען די אָרימע קליינהענדלער, גאַסען-הענדלער, האַנדלען אין די פאַר יום-טוב טעג ד. ה. דעם 30. 31 מערץ, 1 און 7 אַפּריל ה. י. אויף ווסכאָדניאַ גאַס.

צוליב דער אַבוועזענהייט פון סטאַראָסטאַ איז די דעלעגאַציע אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן פערטרעטער פון סטאַראָסטאַ ה' ראָשיצקי, וועלכער האָט פערשפּראָכען אין צוזאמענהאַנג מיט'ן יעצטיגען ווירטשאַפטליכען קריזיס, נאָכקומען דעם פערלאנג פון די קליינהענדלער.

פון שטאָט-ראַט

(מ) היינטיגע וואָך וועלען פאָרקומען 3 ווייטערדיגע זיצונגען פון שטאָט-ראַט, אויף וועלכע ס'וועט בעטראַכט ווערען דער בודזשעט אויף 1930–1931, די זיצונגען וועלען פאָרקומען מאָנטאָג, דינסטאָג דאָנערשטאָג, האַלב 8 אין אָוונט.

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאַגיסטראַט זענען אַנולירט געוואָרען אַ רייה חובות פאַר לאָקאַל-שטייער'ן פון 1925–1929 אויף דער סומע פון איבער 130 טויזענד זלאָטיס. די שטייער-חובות זענען אַנולירט געוואָרען ווייל ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די צאָהלער זענען אומפערמעגליך אָדער ארבייטסלאָזע.

ארבייטסלאָזיגקייט

41.400 ארבייטסלאָזע אין לאָדז

אויפ'ן שטח פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט אין לאָדז, זענען אויפ'ן 28 פעברואר געווען פערצייכנט 56.372 ארבייטסלאָזע, פון דעם בלויז אין לאָדז 41.377. אונטערשטיצונגען האָבען בעקומען 24.814 ארבייטסלאָזע, פון זיי אין לאָדז 18.760.

דורכ'ן אמט האָבען בעקומען אַרבייט 55. ארויסגעשיקט אויף ארבייט – 93.

דער אמט האָט איצט 17 פרייע פלעצער פאַר הויז-דינערשאַפט.

פערשידענעס

(2) דאָס לאָדזער שול-קוראַטאָריום האָט דערהאַלטען אַ צירקולאַר פון בילדונגס-מיניסטעריום אַז די פערקירצטע מאַטורע-עקזאַמענס וועלען פאָרקומען נאָר אין די גימנאַזיעס פון קאַטעגאָריע „אַ“. אין די גימנאַזיעס פון קאַטעגאָריע „ב“, וועלכע האָבען נישט די פולע רעכט, וועלען פאָרקומען שריפטליכע און מינדליכע עקזאַמענס פון אַלע געגענשטאַנדען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאַטאַש, (פלאַץ קאָשטשעלני 10), כאַרעמזא (פאָמאָרסקאַ 12), מילער (פיעטריקאָווער 46), עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), גאַרטשיצקי (פּשעיאַזד 59), אַנטאָנעוויטש (פּאַביאַניצקאַ 50).

גרויסע פילם-אפערע אין לאָדז

פילם-אטעליע „וויטאַ-פילם“ ליקווידירט

מיט אַ צייט צוריק איז אין לאָדז ענטשטאַנען אַ פילם-געזעלשאַפט „וויטאַ פילם“, וועלכע האָט זיך ברייט רעקלאַמירט. קיין לאָדז איז געקומען אַ געוויסער מיקון-מיצינסקי, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט פאַר אַ פילם-רעזשיסער און האָט איינגעאָרדענט אַ ביוראָ אויף קאָ'אָלא 25 און האָט אָפּגעדרוקט אַנאָנסען אין דער היגער פרעסע אַז ער זוכט אַרטיסטען און סטאַטיסטען, כדי אויפצופירען אַ לאָדזער פילם. אין ביוראָ האָבען זיך אָנגעהויבען מעלדען פילם אַרטיסטען פון פערשידענע שיכטען אָנהויבענדיג פון געוועזענע דינסטען און פאַבריקס-מעדלעך און ביז אינטעליגענטערע און רייכע דאַמען און הערען. דער פיפיגער „רעזשיסער“ האָט די קליענטען איינגעטיילט אין צוויי גרופען – אַרטיסטען און סטאַטיסטען. אַ פּאַי האָט געקאָסט 100 זלאָטיס און די בעזיצער פון פאַיען זענען געווען בעפאָרצוגט ביים בעקומען ראָלען. ס'האָבען זיך געפונען זעהר פיל בעלנים און מיקון מיצינסקי האָט אויסגעשטעלט אַלעמען קוויט'נגען אויף די פאַיען.

אויך ביי די סטאַטיסטען האָט ער גענומען „קויציע“ צו 10 זל.

די שטעטישע סטאַראָסטווע אין לאָדז האָט בעקומען וועגען דעם „רעזשיסער“ פערטרויליכע ידיעות און האָט איהם געהאַלטען אויפן אויג. ווען מ'האָט זיך נעהנטער פעראינטערעסירט מיט'ן פילם-„אַטעליע“ האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איינגעקאַסירטע געלט האָט דער רעזשיסער גענומען פאַר זיך און האָט די אַלע וואָס האָבען זיך געלאָזט „אויסציהען“ פּשוט בעשווינדעלט.

ווען דער „רעזשיסער“ האָט זיך דערוואוסט אַז מיט איהם אינטערעסירט זיך די פּאָליציי איז ער פערשוואונדען, איבערלאָזענדיג אַלע פּאַיטשיקעס אַרטיסטען און סטאַטיסטען אויף הפקר. ווי די איבערפּריפליכע אויספאָרשונג האָט ביז איצט פעסטגעשטעלט, זענען די געליטענע בעשווינדעלט געוואָרען אויף אַן ערך 10 טויזענד זלאָטיס.

אין צוזאמענהאַנג דערמיט האָט די שטעטישע סטאַראָסטווע אַרויסגעגעבען

א קאָמוניקאַט

אין וועלכען זי וואָרענט אַז קיינער זאָל זיך נישט אַנגאַזשירען אַלס אַרטיסט, אָדער אַנטיילנעהמער אין דער א. ג. ערשטער לאָדזער פילם-געזעלשאַפט „וויטאַ פילם-סטודיאָ (אַנאַ 26). די מאַכט האָט דאָרט ענטדעקט מיסברויכען. די געליטענע קענען זיך מעלדען אין אויספאָרשונגס-אַמט (קילינסקאַ 152).

דרייסטע גנבה אין א לעדער-געשעפט

(ב) אויף זגערזשער 1 געפינט זיך אַ געשעפט פון לעדער פון דער פירמע גרינבוים און קאַליסקי אין געשעפט געפינען זיך שטענדיג 2 אָנגעשטעלטע העריש גרינבוים (דאָלנאַ 21) און זעליג ניימאַן (וואָלבאָרסקאַ 3), פרייטאָג אין אָוונט זענען ביידע אַוועק פון געשעפט און פערשלאָסען איהם אויף אַ שלעסעל פון דער פראָנט-זייט. ווען גרינבוים איז צוריקגעקומען אין געשעפט, האָט ער בעמערקט, אַז דאָס שלעסעל איז אָפען און די טיר איז פערשלאָסען בלויז אויפ'ן שליסעל. ווען אויף זיין קלאַפּען האָט איהם קיינער נישט געעפענט, האָט ער גערופען אַ פּאָר שכנים און מ'האָט געעפענט די טיר. דאַן האָבען זיי דערזעהן, אַז אַלע שיפלאָדען זענען געעפינט און עס איז אין אַן אויסערגעוועהנליכער אונאָרדנונג. דער אָנגעקומענער אינהאַבער פון געשעפט האָט פעסטגעשטעלט, אַז די הזיקות רעכענט ער אויף 10.000 זל. די גנבים האָבען אַרויסגעגנב'עט דעם גאַנצען זאַפּאַס פון געמז-און כראָם-לעדער, כאָלעוועס א.א.וו.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז די גנבה אויסגעפיהרט געוואָרען אויף אַ זעלטען דרייסטען אופן. קורץ נאָכדעם ווי די אָנגעשטעלטע זענען אַוועק, איז צום הויז אויף זגערזשער 1 צוגעפאָהרען אַ ראָלוואָגען, עפּיס אַ יונגערמאַן איז צוגעגאַנגען צום געשעפט און אָהן שום שוועריגקייטען געעפענט די טיר. צוויי טרעגער האָבען אַרויסגעטראָגען עטליכע פּעקלעך און קאַסטענס און דער וואָגען איז אָפּגעפאָהרען.

ס'איז אינטערעסאַנט, אַז פּונקט מיט אַ יאָהר צוריק ד. 7 מערץ האָבען זיך גנבים אַריינגעריסען אין'ם זעלבען געשעפט און איהם אויסגעליידיגט. דאַמאָלס האָבען זיי זיך אַריינגעקומען פון דער זייט פון אַלטשטאָט נומער 5 דורך אַ געוועלב וואָס איז געשטאַנען לעדיג.

פּאָליציי זוכט די גנבים, דערווייל האָט מען קיינעם נישט געכאַפּט.

פערשוואונדען אן אפערייסט

(אַ) איציק מאַיערטשיק האָט בשעתו געהאַט אַ מאַנופאַקטור-געשעפט אויף פּיעטרקאָווער 41. שפּעטער איז ער אַריבערגעפאָהרען קיין ווארשאַ און דערנאָך קיין ווילנאַ. אין לאָדז פלעגט ער האַנדלען מיט די פירמעס י. קאָהן (נאָוואָמיעסקאַ 6) און העניך מאַקאָ'אָף (נאָוואָמיעסקאַ 9). לעצטענס האָט ער אין די פירמעס אָנגענומען סחורה אויף 80 טויזענד זל. און געדעקט מיט קינדישע וועקסלען. די וועקסלען האָבען אָנגעהויבען קומען מיט פּראָטעסטען און מאַיערטשיק האָט זיך אויפגעהערט צו בעווייזען אין לאָדז, ווען די סוחרים האָבען זיך אָנגעהויבען מטריח זיין און אַרויסגעשיקט אַ מענשען קיין ווילנאַ, האָבען זיי זיך דערוואוסט, אַז נאָך מיט אַ פּאָר חדשים צוריק האָט מאַיערטשיק אין ווילנאַ ליקווידירט זיין געשעפט און איז פערשוואונדען. די קינדישע וועקסלען האָבען זיך אַרויסגעשטעלט פאַר „קינדישע“. אַ חוץ די דערמאָנטע 2 פירמעס האָבען אויך געליטען נאָך אַנדערע.

די ציהונג פון דער אינוואַלידען-לאָטעריע אָפּגעלעגט

לויט אַ פעראָרדנונג פון דער גענעראַל-דירעקציע פון דער מלוכה לאָטעריע איז די ציהונג פון דער לאָטעריע פון די פּוילישע אינוואַלידען, וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען דעם 28 פעברואַר אָפּגעלעגט געוואָרען אויפ'ן 5-טען מאַי די געקויפטע לאָזען זענען גילטיג.

בערויבט ארבייטער

(2) נעכטען אין אָוונט ווען די אַרבייטערינס פון טאָמאַשאָווער זייד-פאַבריק עלעאָנאָראַ פּאַוולאַקאָוו און זאָפיאַ לענאַרטשיק זענען נאָך דער אויסצאָהלונג געגאַנגען אַהיים איז פון וואַלד אַרויסגעלאָפען אַן אומבעקאַנטער און דראָהענדיג זיי מיט אַ מעסער, געפאָדערט פון זיי דאָס געלד. פּאַוולאַקאָוו, האָט איהם אָפּגעגעבען איהר גאַנצען וואָכענלוין — 49 זלאָטעס, לענאַרטשיק האָט קיין געלד נישט געהאַט. דער באַנדיט האָט ביידע פרויען רעווידירט. און ווער ער האָט ביי זיי גאָרנישט מעהר געפונען איז ער אַוועק. די פרויען האָבען באַלד וועגען אָנפאַל געמאָלדען אין פּאָליציי, וועלכע האָט פאָרגענומען אַן אויספאָרשונג. מ'האָט אין וואַלד אַרעסטירט אַ רייה פערדעכטיגע פערזאָנען אין אויספיהרען דעם רויב-אָנפאַל.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“, נאַרוטאָוויטשאַ 20
ליטונג: מ. זאַנדבערג און א. בעזמאַן.
גאַסטשפּילען פון וועלט-בעריהמטען קינסטלער
רודאָלף זאַסלאַווסקי
מיט זיין אויסדערוועהלטען אנסאמבל.
היינט, זונטאָג, דעם 8-טען, 9 אָוונט ווערט געגעבען
טוביה דער מילכיגער
אין 4 אַקטען פון שלום-עליכם. מוזיק – מ. האַכבערג.
הויפּט-ראָל „טוביה“ – רודאָלף זאַסלאַווסקי.
פאַר דער פאָרשטעלונג וועט י. ליכטענשטיין האַלטען אַ רעפעראַט
א. ד. ט.: „שלום-עליכם אין ליכט פון דער היינטיגער צייט“.
מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 9-טען, 9 אָוונט צו גאַנץ ביליגע פּרייזען צום 6-טען מאָל
„חסידים“
אין 4 אַקטען פון א. וויעוויאָרקאַ. מוזיק – מ. האַכבערג. הויפּט-ראָל „אהרן חיים“ – רודאָלף זאַסלאַווסקי.
אנסאמבל: פרויען: ליבאַ ראָזענבערג, רעגינאַ לובאַרטאָווסקאַ, נינאַ סיבירצעוואַ, גרוניאַ ווייַנשטאָק א. א. מענער: רודאָלף זאַסלאַווסקי, ליב שריפטזעצער, שלמה נאַאומאָוו, דוד האַמבורגער, נתן רייכענבערג, שבתי בלאַכער, אדאָלף בלאַט א. א.
בעמערקונג: פאָרשטעלונגען פאַר אינסטיטוציעס צו צוגענגליכע פּרייזען. בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אויסערגעוועהנל. רעדוקציע פון אלע פרייזען
פון דער קאסמעטיק קאָנקורענץ-פערפומעריע
נור אין דער איינציגער און גרעסטער
י. דרוקער, 5 זאַוואַדזקאַ 5
טעלעפאָן 175-92
וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאַסיגסטע
פון די נייעסטע פאריזער פּערפומען, פּודערן, טואַלעט-זייפען אז״וו
בעמערקונג: צוליב'ן קריזיס זענען די פרייזען פון אלע קאָסמעטישע ארטיקלען בעדייטענד רעדוצירט געוואָרען.
מיט אַכטונג
Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92
קיין פליעס בעזיצען מיר נישט.

צי באקט איהר מאדאם אויך אויפן באק-פראשעק "BACKIN„ פון ד"ר עטקער?

פאר בענוצען דעם דאזיגען באק-פראשעק בעשטעטיגען:

1) אז דאס געבעקס וואקסט שעהן, איז אויסגעצייכענט און לייכט פערדייליך.

2) אז זיין אונאיבערשטייגנע טעטיגקייט און ווירקונג גיבען די פולע גאראנטיע, אז דאס געבעקס וועט זיך גלענצענד איינגעבען. „Backin„ ענדערט פרינציפיעל קיינמאל נישט דעם געשמאק פון דעם געבעקס.

3) אז מען האט די זיכערקייט, אז דאס געבעקס וועט זיך שטענדיג אויסגעצייכענט איינגעבען, און אז מען ווארפט קיינמאל נישט ארויס בחנם אייער און אנדערע צוגאבען צום געבעקס.

4) די ענטהאלטונג פון יעדען מארעבקעלע איז אויסגערעכענט אויף איין גרויסע קוכען.

5) אז „Backin" איז שטענדיג פריש, ווייל זיין געברויך איז א קאלאסאלער.

די ערשטע פראבע וועט אייך, מאדאם, איבערצייגען

און וועט אייך בעוועגען צום שטענדיגען געברויך פון „Backin" און אזוי ארום וועט איהר זיך גפינען אין דער מיליאניגער רייה פון ציפרידענע ווירטינס, וועלכע זענען געווארען נאכ'ן אדורכלעזען די לעצטע אויסגאבע פון מיינע ביכלעך מיט פארשריפטען. דאס ביכלעך מיט פארשריפטען, אויסגאבע F רייך אילוסטרירט (צום פרייז פון 20 גר.) ווי אויך א קוך-ביכעלע (צים פרייז פון 40 גר.) קען מען בעקומען אין יעדען געוועלב מיט מיינע אויסארבייטונגען, פאלס זיי פעהלען אויס – דירעקט ביי מיר נאכ'ן צושיקען דעם בעטראג אין פאסט-מארקען.

Dr. AUGUST OETKER, OLIWA

דרינגענדע אונטערשטי-צונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) מארגען, מאנטאג, דעם 9 מערץ הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע פוילישע ארבייטער אויף דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף פעברואר. דאס רעכט אויף שטיצע האבען די ארבייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין לאדז וועניגסטענס זייט'ן 1 יאנואר 1930, האלטען אויס א פאמיליע, האבען נישט קיין פערמעגען, האבען נישט קיין הכנסות, וואס זענען גלייך אדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראנ. קען-קאסע און בעקומען נישט קיין אינוואלידען-רענטע.

סעזאן-ארבייטער, וועלכע בעקומען פון 1 מערץ רעכט אויף שטיצע פון ארבייטסלאזען-פאנד צוליב פערענדיגען זיך פונ'ם טויטען סעזאן, האבען נישט קיין רעכט אויף דרינגענדע שטיצע.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיסער פולק 32 פון 8.15 פריה ביז 2 בייטאג.

מאנטאג – A B C D E F
דינסטאג – G H I J
מיטוואך – K L Ł
דאנערשטאג – M N O
פרייטאג P R S
שבת T U W Z Ż

פרעז. זשעמיענצקי אינטערווע-נירט וועגן א רעגירונגס-הלוואה

(—) פרעזידענט זשעמיענצקי איז געפאהרען קיין ווארשא צו אינטערוועניר ען ביי דער רעגירונג וועגען א רעגירונגס-הלוואה פאר לאדז פון דריי מיליאן זלאטעס.

א מיידעל אונטער אנ'אויטא

(א) אויף רוג גלובבא און שענקעוויטש גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא די 15 יאהריגע דבורה קאזלאווסקא (ציגעל-גאס 12) דער שאפער יאן סלאנימסקי איז פערהאלטען געווארען. ביי קאזלאווסקא זענען צובראכען געווארען 2 ריפען און די לינקע האנד. מ'האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פערוואונדעט ביי דער ארבייט

(א) אויף ראקיטשינער 1 אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור" האט זיך דער ארבייטער יאן יענדריכאווסקי אריינגעקריגען די האנד אין דער מאשין. די מאשין האט איהם אפגעריסען 2 פינגער. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

(א) מיכאל גראבאוויעצקי, דער גערטנער אין פאניאטאווסקיס פארק איז אראפגעפאלען פון א בוים בעת ער האט געשניטען די פערטרוקענטע צווייגען. ער האט זיך שטארק צוקלאפט און זיך צובראכען די רעכטע האנד. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין קרייז-שפיטאל.

אכטונג, האנדווערקער!

פון לאדז און פראווינץ

וועלכע האבען נישט די נויטיגע פאפירען, וואס בערעכטיגען אייך לויט'ן צעכען-געזעץ צו פיהרט א ווארשטאט. קאנט איהר אין אייערע ענינים זיך ווענדען אין בעוואוסטען ביורא

„POLPRAW"
ul. PR. NARUTOWICZA 1
fr II piętro. Telefon 170 01

יוו איהר וועט ווערען צהרענהאפט און פינקטליך ערלעדיגט.

בעמערקונג: עס ווערען אויך ערלעדיגט ענינים פאר געזעלען פון אלע פאכען.
שפרעכשטונדען פון 4 ביז 7 א זייגער נאכמיטאג.

SZEPTAŁY

שעפטאלען

געטריקענטע, פיינסטע און געשמאקסטע פרוכט. גוט בעקאנט פון פאר דער מלחמה, זענען ווידער צו בעקומען ביליג אין אלע בעסערע קאלא-ניאל- און פרוכטען-געשעפטע. 1912

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
נייער
„אררט"

אין ווייסען זאל
„מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונג אנהויב 7.45 און 9.45 אין אווענד

א.ג. „יום-טוב אינדערוואכן"

אין 2 טיילען, 12 נומערן

אין פראגראם:
1) בעטרייע ליבע; 2) שפאניאלא; 3) פריהלינג; 4) קאטארינקע; 5) א תפלה; 6) בלאטע יאטען; 7) שנעלע בעלי-מלאכות; 8) הינטער די קוליסען; 9) פראים סמיט און סיידי קנעפל; 10) מאנאלאג; 11) אויף דער גאלעריע; 12) ס'גייט שוין ווערען גוט.

טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נשיר, און ם. נאדעלמאן.
מוזיק: ה. רובין און א. בייגעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער.
טענץ און פלאסטיק: ז. קרושובנא און מ. עלפערן.
רעזשי: דזשיגאן—שומאכער.
מוזיק-לייטער—ה. רובין. פאטאם: — ה. טראקס
קאנפעראנסיער — דור קאזאנאווער.
ליכט-עפעקטען: יערא. בינע-אינספעקטאר: מ. קאן.

אנסאמבל לויט א.ב. פרויען: זיסעלע גירל, מרים דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן. מענער: ה. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ריינגלאס, ישראל שומאכער, יוסף שיפער

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכמיטאג אן.

פון געריכט

א חוב פאר פארבע גארן

(2) ווילהעלם פיביך האט ביי ליבע זשאר נאווסקא אין אלעקסאנדער גענומען א חוב פון איהר זוהן, וועלכען ער איז שולדיג געבליבען פאר פארבען גארן. פרוי זשארנאווסקא האט ערקלערט, אז פאר איהר זוהן צאהלט זי נישט קיין חובות. האט פיביך זי אויסגעזידלט, א שטויס געגעבען און געדראהט מיט א רעוואלווער.

נעכטען איז פיביך געמשפט געווארען אין שטעטישען געריכט. דאס געריכט האט איהם פערמשפט צו בעצאהלען 50 זל. שטראף.

פראטעסטירט א טשעק

(2) א געוויסער סוחר ריבאק האט אויסגעשטעלט פאר סחורה א טשעק אויף 200 זל. ווען דער סוחר הערמאן קעניגסבערג איז געקומען אפנעהמען דאס געלט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער טשעק האט נישט קיין דעקונג.

קעניגסבערג האט דעם טשעק געלאזט פראטעסטירען און האט ריבאק'ן אנגעקלאגט אין געריכט. דאס געריכט האט ריבעק'ן פערמשפט אויף 7 טעג אומבעדינגטען ארעסט.

אויטא-ארניעס

(2) אין נאוועמבער 1919 איז אנ'אויטאבוס אנגעפאהרען אויף א דראזשקע, און זי צושמעטערט. דער דראשקאזש האקסבערג האט אנגעקלאגט דעם שאפער זשיאמעק און דעם אויטאבוס-איינהאבער גליקסמאן, און האט געפאדערט 600 זל. פאר פערריכטען די דראזשקע, און 192 זלאטעס פאר 24 טאג וואס ער האט נישט געקענט ארבייטען און פערדינען. דאס געריכט האט פון ביידע אנגעקלאגטע צוגעמשפט בלויז 570 זל.

גליקסמאן איז געבליבען אומצופרידען פונ'ם אורטייל און אנגעגעבען אנ'אפעלאציע. דאס אפעלאציע-געריכט האט דעם אורטייל בעשטעטיגט.

אלימענטען

(2) פראצעסען פאר אלימענטען ווערען בעטראכט אין קרייז-געריכט און אין שטעטישען געריכט. פראצעסען וועגען אלימענטען פאר קינדער פון נישט חתונה-געהאטע עלטערען קומען פאר אין שטעטישען געריכט: פון מוטערס און קינדער פון חתונה-געהאטע — אין קרייז-געריכט.

אפאלינא ביטיאס האט וועגען דעם זעהט אויס נישט געוואוסט און האט זיך געווענדעט מיט אנ'אנקלאגע וועגען אלימענטען געגען בודאשען אלס פאטער פון איהר קינד אין קרייז-געריכט. דאס קרייז געריכט האט די אנקלאגע נישט בעטראכט און ביטיאס האט געמוזט בעצאהלען הונדערט זלאטעס געריכטס-קאסטען.

Doświadczony administrator
znający dobrze SPRAWY PODATKOWE i nowe rozporządzenia o meldunkach przyjmuje domy w administrację. Łaskawe oferty sub „Doświadczony" do admin. niniejszego pisma.

א שרפה אין א האפט-פאבריק

אפגעבריהט אנ'ארבייטער

(—) אויף 11 ליסטאפאד 24 האט אויסגעבראכען א שרפה אין יאסקאוויטשעס האפט-פאבריק.

די אלארמירטע פייערלעשער האבען דאס פייער פערלאשען.

4 ארבייטער זענען אפגעבריהט געווארען און דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט הילף.

ווער ווייסט?

קיין ווארשא איז געקומען א פרוי רויזמאן פון בראזיליען. זי זוכט א לאדזער זאיאנץ, וועלכער האט געוואוינט אויף זגערזשער גאס און האט פערלוירען א פוס אדער ביידע פיס. ווער ס'ווייסט וועגען איהם ווערט געבעטען מיטצוטיילען פרוי א. רייזמאן, ווארשא, מוראנאווסקא 29 אין פראנט-געוועלב, אדער ביי דיאמאנט, לאדז, קאשצעלנא 5.

היינט חנוך-הספר-תורה-פייערונג פון „כתר תורה"

היינט, זונטאג, 6 אזייגער אין אוועגד קומט פאר אין נייעם ענגלישען זאל פיראמאוויטשא 3 א גרויסע ספר-תורה-פייערונג מיט אנטייל פון בעוואוסטען לאדזשער חזן און א כאר.

עס וועלען אויך אנטיילנעהמען בעריטענדע פערזענליכקייטען.

די נאהענטסטע שלאגער-פראגראמען
פון קלאנג-פילם-קינא-טעאטער
CAPITOL
זענען:
1) „דער דזשאדז-קעניג"
מיט JOHN BOLES
LAURA LA PLANTE
2) דער זינגער פון די בערג
3) פארוטשניק ארמאנד
מיט RAMON NOVARRO
4) דער זינגער פון פאריז
מיט Maurice Chevalier
אט דאס איז אונזער קאנקורענצלאזער רעפערטואר.

די גראטולאציעס

צום נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי

מחמת די פיל ביטעס, וואס קומען אן פון די לאקאלע קאמיטעטען אין גאנץ פוילען, האט דער הויפט-קאמיטעט בעשלאסען צו פראלאנגירען דעם טערמין פון שיקען די גראטולאציעס צום נאמענס טאג פון מארשאל פילסודסקי – ביז'ן 30 מערץ. דער הויפט-קאמיטעט איז דערמיט מודיע אלע בירגער, וועלכע וועלען נישט בעוויזען ארויסצושיקען די גראטולאציעס ביז'ן 19 מערץ, אז זיי זאלען וויסען, דאס זיי קענען רעאליזירען זייער בירגער-חוב ביז'ן 30 מערץ.

פאסטקארטלעך און נאלעפקעס קאן מען בעקומען אין ביורא פון הויפט קאמיטעט, זשעלאנא 20 – לאקאל פון דער „פעדעראציע".

דאנקזאגונג

די אנפיהרונג פון די לאדזער פייערלעשער בעט אונז צו פערעפענטליכען איהר דאנק פאר די אלע, וואס האבען איהר אויף פע ש'דענע אופנים געהאלפען צו אדורכפיהרען איהר מאסקאראד-אימפרעזע.

די ריינע הכנסה פון דעם מאסקאראד בעטרעפט 11.896 זל. מיט 94 גר.

היינט קומט פאר

די גענעראל-פערזאמלונג פון „חסד של אמת"

היינט, זונטאג, 3 א זייגער נ. מ. (צום ערשטען טערמין) און 5 (צום צווייטען טערמין) קומט פאר די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון „חסד של אמת און מנחמי אבלים אין לאדז".

„ענגלאנד און די ענגלישע פאליטיק"

היינט — פארלעזונג פון רעד. אוגער

היינט זונטאג וועט אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4) פארקומען די דריטע פון ציקל פארלעזונגען אויף ד. ט. „ענגלאנד און די ענגלישע פאליטיק" געהאלטען דורך רעד. י. אוגער.

יעדע פון די דערמאהנטע פארלעזונגען איז א גאנצע און בעהמט ארום א בעזונדער געביט פון דער ענגלישער פאליטיק, די ערשטע פארלעזונגען זענען צאהלרייך בעזוכט געווארען און אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפמערקזאמקייט. בעזונדערס אינטערעסאנט פערשפרעכט צו זיין דער היינטיגער רעפעראט צוליב דעם זעהר אקטועלען אינהאלט. ד יטעזען פון רעפעראט זענען פאלגענדע: אינדיען: (דאס לאנד און זיינע איינוואוינער, זייער לעבען און זייערע זיטען); גהאנדי און די אינדיש-נאציאנאלע בעוועגונג, ענגלאנד און אינדיען.

דער אנהויב פון דער פארלעזונג איז 8.30 אוועגד.

גנבות

(2) אין גאלאנטעריע-געשעפט פון ברוך קאזשוך (פולנאצנא 7) האבען זיך אריינגעקריגען גנבים און ארויסגעגנבעט זאקען און שקארפעטען אויף 4 טויזענד זלאטעס. די גנבה איז פעסטגעשטעלט געווארען ערשט אויף מארגען ווען מ'איז געקומען אין געוועלב. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

באקען קוכען פערשאפט פערגעניגען

דאס בעשטעטיגען אלע ווירטינס וועלכע בענוצען צום באקען קוכען דעם באק-פראשעק „באקין" פון ד"ר עטקער. ווייל מיט'ן מאמענט, ווען מ'הויבט אן פארצובריי טען דאס באקען ענטשטעהט די פולע זיכערקייט אז אלעס וועט זיך גלענצענד איינגעבען. צוליב זיין אונגעהויערען באהרונגס-ווערט איז דער דאזיגער קוכען אנ'אונבעדינגט נויטיגע נאהרונג פאר קינדער. צוליב דעם דארף מען נישט פערגעסען, אז די טשאסטעס און קוכען זענען אנ' אויסערגעוועהנליך געשמאקפול און הויכווערטיג באהרונגס-מיטעל. די גרויסע ענטהאלטונג פון דערנעהרונגס-סובסטאנצען איז נויטיג פאר'ן מענשליכען ארגאניזם, מיט איין ווארט עטקער'ס קוכען איז ביליג און געזונד. יעדע בעל-הביתטע דארף זיך בעקענען מיט די אנווייזונגען אין דעם נייעם און פערגרעסערט ביכעלע א. נ. „דאס באקען קוכען פערשאפט פריידי", וואס מ'בעקומט צו 50 גר. פאר אנ'עקזעמפליאר.

פון „אררט“

היינט — 2 פארשטעלונגען לטובת משמורת חחולים

היינט 8 און 10 אַ זייגער ווערן געגעבען צוויי פאַרשטעלונגען פון דער בייער גלאַנץ-פּרע-מיערע א. נ. „יום-טוב איבדערוואַכען“.

זאסלאַווסקי שפּילט היינט

ש ום-עלכם׳ס „טוביה דעם מילכיגען“

דער גרויסער קינסטלער רודאָלף זאַסלאַווסקי טרעט היינט אויף אין זיין קאָנקורענצלאָזער קרוין-ראָליע „טוביה דער מילכיגער“.

פאַר דער פאָרשטעלונג — אַ רעפעראַט פון ראַטמאַן י. ליכטענשטיין.

היינט 2 קאנצערטן אין „הזמיר“

ווי עס איז געווען פאָראויסצוזעהען האָט דער סראַדיציאָנעלער פּורים - קאָנצערט, וועלכער קומט פאָר היינט אָוונד אין „הזמיר“ אַרויסגערופען אַ גרויסע פּעראינטערעסירונג צווישען די היגע מוזי-קאַלישע קרייזען. דאָס פּראָגראַם אין וועלכען עס געהען אַריין די שאַפונגען פון די בעדייטענדסטע קאָמפּאָזיטאָרען ווי העגדעל, היידען, פאָלקמאַן, זיל בערג, שקלאַר, סאַמינסקי, פערגאַליס א.אַ. וועט אויסגעפיהרט ווערען דורך דעם כאָר, אָרקעסטער און וויאָלענטשעל און געזאַנג סאָליסטען.

אויף היינט 4 נאָכמיטאָג איז בעשטימט אַ קאָנ-צערט ספּעציעל פאַר דער יוגענד מיט׳ן פּראָגראַם פון אָוונד-קאָנצערט.

עס איז צו ערוואַרטען אַז די היינטיגע קאָנצער-טען אין „הזמיר“ וועלען צאָהלרייך בעזוכט ווערען.

אויפטריט פון נחום׳ל עפשטיין

אין פאַ״קס-טעאַטער זגערזשער 17

נחום׳ל עפשטיין, דער 7-יעהריגער חזנ׳דל, וועלכער האָט בעצויבערט גאנץ לאָדז און אָבגע-געבען 2 קאָנצערטען אין דער לאָדזער פילהאר-מאָניע ביי אויספערקויפטע הייזער, וועט אויפ-טרעטען צום לעצטען מאָל אין לאָדז, נאָר דאָס מאָל אין פאָלקס טעאַטער זגערזשער 17, היינט זונטאָג דעם 8 מערץ, ווי ער וועט אויספיהרען א פּראָגראַם פון סינאגאגאלע קאָמפּאָזיציעס, און פאָלקס-לידער.

פון קינא „בייקא“

אין קינאָ טעאַטער „בייקא“ ווערט איצט גע-שפּילט מיט גרויס ערפאָלג דער דאָפּעלט-פּראָגראַם 1) די ריהרענדע דראַמע פון מענשליכען לעבען. מענשליכע ליבע א. נ. „די שוואַרצע דאַמע“, דער דאָזיגער פילם שילדערט אַ גרויס שטעטישען דאָן זשואַן העגריק פעפיער כאַפּט אַריין אין זיינע פּער-שמוצטע פליגעל דאָס שעהנע מאַגאַזין-מיידעל. אין אַ געוויסען אָוונד ווען בייד עזיצען זיך אין קאַ-פע-הויז אינטריגירט זיי אַ געוויסע דאַמע אין אַ שוואַרצען שלייער. די דאַמע אויסנוצענדיג די אַפּ-וועזענהייט פון איהר פאַרטנער דערצעהלט זי איהר די היסטאָריע פון איהר לעבען וועלכע איז אויך געווען אַ קרבן פון איהר פאַרטנער און נאָך פיל אַנדערע ריהרענדע זאַכען. אין דאָזיגען פילם נעהמט אַנטייל די פילם צויבערין ליאַ טאַרא און איהר פאַרטנער פאול ווינצענטי. 2) די פרעהליכע סענטי-מענטאַלע הומאָר-קאָמעדיע א.נ. „דער נומעראָווי נומער 13 מיט די אונפערגלייכליכע אסי-פילם-אַר-טיסטען וויקטאָר לאַנגלע און לעאַרטריצע יאָי, די שוישפּילער פוןביידע פילמען שפּילען זעהר גוט וועלכע ערגענצען דעם ערפאָלג פון פילם.

ראַדיא-פּראָגראַם

זונטאָג, ד. 8 מערץ

10,15 טראַנסמיסיע פון גאָטעסדינסט אין דער פּויזנער קאַטעדרע. 11,58 צייט-סיגנאַל, מע-טעראָלאָגישער קאָמוניקאַט, קינאָ-און טעאַטער-רעפּערטואַר, 12,15 סימפאָנישער פרימאָרגען פון וואַרשעווער פילהאַרמאָניע. 15.00 וואונשען-קאָנ-צערט פון גראַמאָפאָן פּליטעס. 16,00 קינדער פּראָ-גראַם. 16,30 לאָדזער פּאָסט קעסטעל. 16,50 גראַ-מאָפאָן-פּליטען. 17.00 פּוילישע פּיאַניסטען פון פאַר 100 יאָהר (פאָרלעזונג) 17,15 גראַמאָפאָן-פּליטען, 17,25 אַנגענעהמע און נוצליכע אינפאָרמאַציעס. 17,40 פּאָפּולערער קאָנצערט. 19,00 פערשידענעס. 19,25 פעליעטאָן. 19,40 וואַיעוואָדישער ראַדיאָ-קאָמוניקאַט. 19,45 קאָמוניקאַט פון פאַר 100 יאָהר. 19,50 לאָדזער ספּאָרט קאָמוניקאַט. 20,30 פאָליע-זונג. 20,30 פּירעל-רעציטאַל. 21.10 ליטעראַרישע פערטעל שעה. 21,25 פּאָפּולערער קאָנצערט. 22.00 פעליעטאָן. 22 15 פּירעל-קוואַרטעט, 22,35 קאָמו-ניקאַט און טאַנץ מוזיק.

אַ נייע יעריע געפינט זיך שוין אין פּאַרקויף

REX DOMO

4-לאַמפּיגער שטראָם-אָפּנעהמער (PIĄTA PROSTOWNICZA)

האט וואס אַמאָל מעהר אַ גרעסערן אָבגאַנג

רעוועלוציאָנס-פּרייז 590 זל. צוזאַמען מיט לאַמפּען.

ראַדיאַ-רייכער, פּיעטריקאָווער 142

אכטונג, הויז-בעזיצערס!

שטעמפּלען מעלדונג-

לויט די נייעסטע פאָר-שריפטען איז צו בעקומען נאָר אין דער שטעמפּעל-פאַבריק

L. JOSKOWICZ, Łódź

Piotrkowska 27, tel. 166-39.

ביליגע פּרייזען! ביליגע פּרייזען!

קופּאָן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג זונטאָג, דעם 8-טען מערץ

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק-ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ — פון דעם זעלבען טאָג. —

געצוואונגענע חתונות פאַר „פאַרלעך פון פרייער ליבע“

שטרענגער בעפעהל פון דער יוגאָ-סלאַווישער רעגירונג

בעלגראַד, ס׳איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ בעפעהל פון דער יוגאָסלאַווישער רעגירונג, אַז יענע פאָרלעך, וואָס לעבען אָהן חופּה וקדושין, מעג זייער לעבען זיין ווי זיס, מוזען געזעצליך חתונה האָבען אין פערלויף פון דריי חדשים אָדער זיך צוגעהן.

קיין מאָן טאָר נישט לעבען מיט קיין פרוי בלויז דורך אַ פריינדליכע איינפערשטענדניש. מען מוז חתונה האָבען, און אויב נישט בעקומט מען אַ גרויסע שטראָף אין געלד און טורמע.

און יוגאָסלאַוויען האָט פיל אַזעלכע פאָרלעך, וואָס לעבען אויס „פרייער ליבע“. אין דער שטאָט סובאָטיקאַ אַליין געפינען זיך טויזענדער פאָרלעך, וואָס לעבען אָהן אַ געזעצליכער חתונה, און איצט וועלען זיי זיך מוזען שיידען אָדער חתונה האָבען אין אַ משך פון דריי חדשים.

אַזוי אָבער ווי דאָס חתונה האָבען קאָסט דאָרט זעהר טייער, האָט די רעגירונג בעשלאָסען איינצו-פיהרען אַ זעהר ביליגען טאַריף פאַר אָט די פאָר-לעך, וואָס לעבען אויף „פרייער ליבע“.

„חסד של אמת ומנחמי אבלים“ לאָדז, מאכט בעקאַנט, אז היינט, זונטאַג, דעם 8 טען מערץ, 3 א זייגער נאָכמיטאָג, צום 1-טען טערמין, – ביים נישט ערשיינען פון דער געהעריגער צאָהל מיטגלידער, – 5 נאָכמ., צום 2-טען טערמין, וועט פאָרקומען

די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג — — פון די — — מיטגלידער

אין פּראַיינס לאָקאַל פּיעטריקאָווער 34. בעמערקונג: מ׳בעט מאַסענוויין צו קומען. די פערוואַלטונג.

שוין ערשינען

דער פעברואַר-נומער

פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

„אילוסטרירטער פּוילישער מאַנטשעסטער“

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באַרוכין.

מיט אַרטיקלען פון:

פּראָפ. מ. באַלאַבאַן, ד״ר ז. עלענבערג, סטאַראָסטע אַלעקסי רושעווסקי, אָסקאַר בערמאַן, נ. שפּעט, מאַגיסטער יוזעף ליטווין, אלי באַרוכין, וולאַדיסלאַוו לאַנדסבערג, אליאַ ערענבורג, אַ. שטיינשניידער, אַ. ברוינער א. אַ.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פּרייז 75 גראָשען.

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס פערקויפער.

סטעמפּלען

אַלער אַרט ווערן אויסגעפירט אין די דרוקעריי 17 פאַלודניאָווא 17 צו ביליגע פּרייזען

רעכטס-פּובליציסט

י. אינפעלד

פּיעטריקאָווער 31 נעהמט אויף. אינטערע-סאַנטען אין אַלע געזעץ ענינים. טעגליך פון 5 ביז 8 אין אָוונט.

„SANATO“

ווענעריש כירורגישע קליניק

אַגראַראָווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פּרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אָבטיילונג פון ד״ר מעד. י. קראַוש עמפּפאַנגס-שטה׳ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

כירורגישע אָבטיילונג פון ד״ר מעד. מ. קאַנטאָר עמפּפאַנגס-שטה׳ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski

פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען 9 קאָנסטאַנטינער 9., טעלעפאָן 127-81. שפּרעכשטונדען פון 12–2 און פון 5–7. נעמט אויך אָן אין „פּעטש יצע זגערזשער“ 17 פון 10–11 און פון 2–3

קאָנצעסיאָנירטע קורסען פון מענער-צושניידעריי

A. Rogoziński

(ביילאַג- און אָוונד-קורסען)

איינשרייבונגען נעהמט אָן און אינפאָרמאַציעס ערטיילט די קאַנצע-לאַריע פּיעטריקאָווער 85 (על. קאָשטשושקי 28) פון 9–2 בייטאָג און פון 4–8 אָוונד. 1646

די בעוואוסטע מעכאַנישע שלאָסעריי

J. REDER

קאָנסטאַנטינער 11/13 (רוג זאַכאַדניאַ)

נעהמט אָן אַלערליי שלאָסער-אַרבייטען. ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען געגען דויערנדער גאַראַנטיע און צו מעסיגע פּרייזען.

בעמערקונג: פאַר האַנדווערקער — ראַבאַט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשעראָמסקיעגאָ 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר איזיק נאָז, האַלז, אויערן פ׳ 12¹/₂–1¹/₂
ד״ר הערשנהאָרן פרויען-קראַנקהייטען 11–2¹/₂
ד״ר [illegible] אינערליכע קראַנקהייטען 9 פון
ד״ר ביבערנאָר הויט און ווענער. קר. 11¹/₂–12¹/₂
ד״ר שפּירנגעלד [illegible] 1 7
ד״ר [illegible] אויגען-קראַנקהייט. 12¹/₂ 1¹/₂
ד״ר זאַלצוואַסער כירורגישע קראַנקהייטען 9–3
ד״ר שפּערלאַווסקי גרויען-און געבורטס-הילף 1¹/₂–12¹/₂

[illegible]

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאַושינסקי - סטאָראָפּאָלסקי צאָהן-אַרצט 10–1, 3–6

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

מאַשינען-לעכער

ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי ג. גאַרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק. אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141-32 עמפּפאַנגס שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו״ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. H. Karaś

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

זגערזשער 16

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 וועאָנד.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנק-הייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 8–10; 5–8 אָוונד

DOKTÓR

H. WOŁKOWYSKI

האַט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאַנאַ 36. טעל. 216 90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 9 – 2 נאָכמ. און פון 5 – 9 אָוונד

פאַר דאַמען בעזונדערען וואַרטע-צימער.

Dr. med J. Lubicz

כירורג-אָרטאָפּעד

Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער איינגענע פּראָצעדוריע פון טעטיגע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הילעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו

נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

עס ווערט געזוכט

אַ געניטער מייסטער אויף דער פּראָווינץ צו זאָקען-מאַשינען: „מראָססערס“, „פּאַטענט“ און „אידעאַל“ ווענדע פּלאַטירט. מעלדען זיך באַלד צו קאַרפּנסקי, פּיעטריקאָווער 43 אין הויף 1983

DR. MED.

A. SZPRYNGIER

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ“ פּיעטריקאָווער 62 פון 3–4 נאָכמיטאָג און אין דער היים

קילינסקיעגאָ 30, טעל. 222-27 פון 5–7 נאָכמ.

אַכטונג צייטונג-פערקויפער!

די פערוואַלטונג מאַכט בעקאַנט אַלע איה׳ע מיטגלידער, אַז זיי זאָלען קומען אונבעדינגט אין פעראיין פון 8 ביז 10 אָוונד מיטוואָך דעם 11 3 און מוצש״ק דעם 14/3 רעגיסטרירען זיך.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

בּיליג, גוט און בּעקוועם

כדי טענליך צו מאכען בעת דעם איצטיגען ווירטשאפטליכען קריזיס די בּרייטע מאסען זיך צו פערשאפען גוטע און ביליגע שיך, ארבּייטען מיר אויס מאנכע סארטען צו זעהר נידריגע פּרייזען, צוגענגליך פאר אלעמען.

קומט און איהר וועט זיך איבּערצייגען!

Bata

19.90

9445-05 סאָרט
עלעגאנטער פאנטאָפעל פון שווארצען באָקס אויף א הויכען קלעצל. אונטערשיידעט זיך א דאנק זיין סובטעלער עלעגאנץ.

19.90

2945-11 סאָרט
פאַנטאָפעל פון באָקס אויף א נידריג קלעצעל, עפעקטפול אויסגעשטעפּט, צום טעגליכען געברויך און אויף יום-טוב.

19.90

3945-05 סאָרט
פאַנטאָפעל פון באָקס, שטענדיג פראקטיש. פאסיג פאַר דער היים, אין שטאָט נאָך איינקויפען, צו פעלד-אַרבּייטען.

19.90

0767-00 סאָרט
דויערהאפטיגע שיך פון דורכגעפעטעט לעדער אויף גומי זויל. צו פערהיטען דעם דאזיגען שיך איז געאייגנעט אינזער ספעציעלער קרעם פאר זל. 0.90

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אדער אזוי ווי א וואסער-קעסל און עס פאַלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט... ספעציעל גומענע האלטער באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאָקטאר בראכורעטהונג בעווינגע. זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטע ברוך, אויך פאר הויקערס דיינונגען מיט הייל-גאַרסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאַט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בּמיטאג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.

ארטאפעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פּאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פראָפעסאָרען: פראָפ. ד"ר בּאראנטש, פראָפ. דר. י. מאַרישלער, פראָפ. ד"ר בר. קיעלאנאָווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן מיטגלידער פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין ספּעציעלע דאנקבארקייט דעם ה' דירעקטאָר י. ראפאפּארט, ארטאפעד, וואו נהאפט אין לאדז וואָלטשאנסקא 10, פאר אפּעראַציען מיך פון מיין צוגליך שווערע ווינקעל-קראנקהייטען. דער פערלעגטער באנדאזש פון זיין מטמארע פערהיט מיך איצט פון ווינקעלהעשמאַכע. דער ה' דירעקטאָר האט נישט אָפּגעלאָזט זיינע העלפער פילן דאַמאלס, ווען אלע האָבען שוין געהאָפפט אין מיין לעבען און פאר די דאזיגע איבערגעגעבענהייט דאנק איך איהם הארציג.

Boruch Mallerman.

צו די ה"ה גנבים!

פרײַטאָג בּײַנאַכט האָט מען מיר ארויסגענומען פון שטרימפּ-געשעפט פּולנאָצנאַ 7 א פּאָרטיע פּערטיגע שטריק. איך וויל צאָלען דעם פולען ווערט ווייל דערפאר וועט איהר אָנדערשטאָנען געקויפט גראָשענס דיסקר ציט שטרײַנג געזוכערט צו מעלדען בּיי **קאזעס** פּולנאָצנאַ 7. 1645

א בּעקעריי

מיט א געוועלב
איז צו פערדינגען
אויף מצות
דרעוונאָווסקאַ 5
ביי יודעל גורא
פראָנט. 1641

אן'איינגעפיהרט גאַלאַנטעריע = געוועלב

מיט א שטוב און א קוך איז צוליב אפרײַזע ביליג איבּערצוגעבען. ביליג דירה-געלד. ס'איז געאײַנגעט אויף אלע צוועקען. צו ערפאהרען נאַרוטאָוויטשאַ 31, בּוימגאַרטען. 1689

א אבּערמאַשינער

צו בעסערע ארבּייט
דאַמען-מאַגאַזין
קען זיך מעלדען
אַלעקסאַנדריסקאַ 11
(מרדכי גאַיס גאָס)
גראַסמאַן. 1633

אן'ענצעל

שטוּב

ווי אויך א שטוּב מיט א קוך זוניג מיט אלע בעקוועמליכקייטען פון באלד זיך אריינצוציהען צו ערפאהרען פראנציסקאנער 30 ביים ווירט

איבערצוגעבען

א גרויס צימער
מיט א נישט-געשטערטען איינגאַנג פאַר א פּאַרפאָלק
צו ערפאַהרען
נאַרוטאָוויטשאַ 31
ה. קאהן. 1638

אויף לויז

נעמט אן א קוואַליפיצירטער שטריקער, בעקאַנט מיט אַלערליי שטריק-אַרבּייטען אויף 12-ער און 13-ער מאַשין-רענדער און סוויטערס. נאָוואָמיעסקאַ 26 פראָנט 3-טער שטאָק
מ. אייזענבערג

א קוואַליפיצירטער

בעזעלען צו 1-טע זאַרט דאַמען-מאַגאַזין ווי אויך א האַנט-נייהערין און א לערן-יונגעל ווערען פון זאָפאָרט געבּרויכט
ביי קישערמאַן
זשעלאָנאַ 39. 1637

איבערצוגעבען

א לאַנג איינגעפיהרטען אייזען-פּלאַץ מיט א האָלץ און קויהלען-פערקויף ווי אויך א וואוינונג אויפ'ן אָרט. ערפאַהרען קאָ"אָ-לעוווסקאַ 5 ביי קושער

אנ'אונטערמאַשינער

און 2 האַנדנייהערס צו מענער מאַגאַזין
סענען זיך מעלדען
קילינסקיעגאַ 50
ווייסקאָפּ. 1647

יעדער איינציגער

האט זיך איבּערצייגט, אַז פאַר
מעבּעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבּען אז"וו צאַהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבּעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

ראַנגירטער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבּט און ערלעדיגט אַלערליי
בּיטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס
ספּעציאַליסט אין אַלע מיליטער-ענינים, ווי אויך אין שרייבּען בּיטעס פאַר איינציגע שפּיזערס.
שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען אין רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1931

ב. מאָז, 10 פּיעטריקאָווער 10

נעהמט אָן פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אוּמזיסט.

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון אייזען-מעבּעל-פאַבּריק

I. B. WOŁKOWYSKI, ŁÓDŹ

פאַבּריק-לאַגער:
נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 11, טעל. 137 70

איז: **א** מבּיליגסטען, מבּעסטען, מבּעקוועמסטען

און דער גרעסטער אויסוואַהל פון מעטאַל-בּעטען, מאַטראַצען פערשידענע סאָרטען. קינדער-וועגעלעך אין א גרויסען אויסוואַהל. פעלד-בּעטען, האָלצענע אין מעטאַלענע „Perfekt" פּאַטענטירט. וואַש-געשירען. סערוויזען. וויזשימאַטשקעס. אייז-קאַסטענס. וואַנעס. קינדער-בּענקלעך. ראַוועריען א. ד. גל. שטרענג'ע פאַבּריק-פּרייזען.
בעמערקונג: ספּעציעלע רעפּעראַטור-אַנשטאַלט.

Dr. med. N. ROZEN

צאהן כירורג
קראַנקהייטען פון דויאַנסלעס, גומען, ציינען א.א.וו. ציינען-רעגולירונג, רענטגען-דיאַגנאָסטיק.
אַנדזשעיאַ 7, טעל. 216-57.
עמפּפאַנגס שעה' פון 3–7 נאָכמ.

אנ'אָרט צו שלאָפען

פאַר 2 אַנשטענדיגע יונגעלייט איז אָפּצוגעבּען.
צו ערפאַהרען
פּיעטריקאָווער 33.
אין 2-טען הויף, פּ. טער,

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134-72
נעמט אָן פון 2–3 נאָכמ. און פון 7½–9 אָוונט.

DR. MED.
Haltrecht

ספּעצ. ארצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה., קינדערלאָזיגקייט.
נעמט אָ פון 8 10 פריה, פון 12—3 נאָכמ. און פון 6 ביז 9 אָוונד. זונטאָג פון 9 ביז 1 בּמיטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. D.
Wajskopf

פּיעטריקאָווער 104 B
טעל. 114-82
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציאַליסט פאַר מאָגען, קישקעס און לעבּער, רענטגען. אויפנאַהמס-שעה'ן פון 4 – 7 נאָכמ.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בּלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבּינעט קאָסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בּעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען —
וויזיט 3 זל.

Kino-Teatr „MIMOZA"

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאַלגענדע טעג!
טענץ! געזאַנג! הומאָר!
„פּאַראַדע פון פּאַראַמאַנט"

אויסער'ן פּראָגראַם: א קלאַנג-פילם-צוגאַבּע.
אָנהויבּ 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאָג און יום טוב 3.30 נ"מ

קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאַלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!
1) פרוי וועלכע וועט דיך קיינמאָל נישט פערגעסען

אין די הויפּטראָלען:
Iwan Petrowicz i Lil Dagower
2) „קאַוואַלירען-בּונט"
אין דער הויפּטראָלע: **Zygfryd Arno**
נעכסטע פּרעמיערע: „TRÓJKA"

געקליבּענער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפּאַנסקי
אָנהויבּ פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב — 12 א זייגער בּייטאָג. דער זאַל איז גוט בּאַהייצט.

Lekarz-Dentysta
M.Karabanow
Piłsudskiego 31, tel. 159-09
היילט, פּלאָמבּירט און ציהט ציינער אָהן שמערצען קינסטליכע ציינער אָהן גומען. מעסיגע פּרייזען

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכב בטח ושנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם ואלסט נאָר קומען און בּיורא
פון ד. מאַנעלאַ

וואָס איז איבּערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, קלויזולעס, זאַבּעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין וואַרשע ראַזיעמטשע, ווי אויך איבּערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בּעמ.: קלויזולעס און זאַבּעזפּיעטשעניעס ווערען בּיי מיר ערלעדיגט בּמשך פון 24 שעה
מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17, 1-טער הויף

אַבּאָנעמענטס-פּרייז:

אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בּייטאָג און בּיינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז

פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 " " " " 60— " " " " 4 "
נאָכ'ן טעקסט—12 " " " " 18— " " " " 8 "
פאַר א מיליטער-שורה: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.